

V mrzlični tekmi s časom in točno določenimi ustavnimi roki

Craxijeva vlada odobrila novi finančni zakon z močnim klestenjem po zdravstvu in skrbstvu

Krepitev sodelovanja

Včeraj sta se srečala v Trstu odgovorni za mednarodne odnose pri IS SR Slovenije Jernej Jan in podpredsednik deželnega odbora F-JK Zanfagnini

NA 4. STRANI

RIM — Craxijeva petstrankarska vlada je pozno ponoči odobrila »v glavnih obrih« finančni zakon za leto 1984 z načrtovano zajetivjo primanjkljaja na 90.000 milijard lir. Čeprav podrobnosti še niso znane, ker je vladna seja še v teku, je izvedla napovedani »varčevalni manevar« in zmanjšala državni primanjkljaj za 40.000 milijard, tako da bo prihodnje leto enak letošnjemu, s predvidenim povečanjem dohodkov za 10.000 milijard in okleščanjem izdatkov za 0-stalih 30.000, po ključu, ki ga objavljamo v posebni razpredelnici.

S kakšno težavo je lahko svoj načrt izpeljala dokazuje že dejstvo, da se je lahko sestala le s poldrugurno zamudo in da usklajevanje posameznih postavk med ministri še traja. Po neuradnih vesteh so najprej skušali osladiť sindikatom in širši javnosti vsiljene žrtve pri zdravstvu in skrbstvu z občutnim, a morda le navideznim povišanjem »sklada za naložbe in zaposlitev« od 7.000 do 13.000 milijard lir. Od teh se jih je obvezala dejansko potrošiti v prihodnjem letu le 10.000, hkrati pa je v sklad »prelila« tudi sredstva, ki so bila predvidena za dotacije državnim podjetjem.

S temi predlogi se je začela sinočnja vladna seja za odobritev finančnega zakona:

VEČJI DOHODKI (v milijardah lir)

1. Odpust za »črne gradnje«... 6.000
2. Razni ukrepi (podražitev kol-
kov, povišek davka na bančne
obresti od 21,5 na 25 odstotkov,
povišek davka na dohodke družb,
potrditev 8-odstotnega dodatka
k davku ILOR, poviška za avto-
mobilne takse, ukrepi proti u-
tajam)... 4.000

SKUPAJ

10.000

MANJŠI IZDATKI (v milijardah lir)

1. Vračila v blagajno... 5.000
2. Rezi pri skrbstvu (družinske
doklade, pokojnine, že odobre-
in odlok)... 5.000
3. Rezi pri zdravstvu (omejitev sto-
ritev, zmanjšanje števila brez-
plačnih zdravil)... 5.000
4. Rezi pri vojski... 1.350
5. Rezi pri šolstvu... 2.000
6. Prihranki pri obrestih na držav-
nem dolgu... 10.000
7. Prihranki na raznih proračun-
skih postavkah... 1.500-2.000

SKUPAJ

30.000

Izvedlo se je tudi, da novi finančni zakon ne predvideva uvedbe izrednega davka na velika premoženja, kot so zahtevali sindikati in komunisti ter ostala parlamentarna levica, pač pa potrditev vseh dosedanjih »enkratnih« davkov, zaradi česar naj bi se davčni priliv k letu povečal za 15 odstotkov. Finančni zakon baje ne bo vseboval niti novega davka na stanovanja, ki naj bi ga pobirale občine že novembra. Toda mudilo se

je, ker mora po ustavi vlada že danes predložiti proračunske dokumente parlamentu, zato je pričakovati, da bodo ta davek uzakonili posebej. Ko je znano, novemu finančnemu zakonu, zlasti klestenju po socialnih izdatkih, nasprotujejo poleg politične opozicije tudi sindikati in deželne uprave, ki so sinoči tolmačile pristojnim ministrom svoje ugovore kar med vladno sejo, zaradi česar je pričakovati zelo vročo razpravo pred odobritvijo parlamenta.

Negativna ocena sindikatov o vladnih varčevalnih ukrepih Zveza CGIL-CISL-UIL napoveduje pritisk na parlament

RIM — Čeprav vladni ukrepi za stabilizacijo italijanskega gospodarstva in omejevanje državnih izdatkov niso bili znani do poznih večernih ur, so bili načrtovani gospodarski ukrepi včeraj v ospredju vseh komentarjev in ocen sindikalnih voditeljev. Najostrejši med vsemi je bil generalni sekretar CISL Carniti, ki je v uvodnem poročilu izvršnemu odboru konfederacije poudaril, da vlada ni izdelala organskega načrta posegov, »kar je izzvalo in spodbudilo dvoumno kreativnost ministrov, ki so sprejeli improvizirane in protislovne ukrepe.« Vse to pa je po mnenju Carnitija izzvalo »zaskrbljenost delavcev, ki so med najmanj zaščitenimi sloji in proti katerim je predvsem uperjena politika klestenja.«

Carniti je v tem pogledu tudi poudaril, da sindikati ne nameravajo aprioristično braniti vseh državnih in družbenih izdatkov, pa odločno nasprotujejo nediskriminiranemu klestenju. »Sindikati zahtevajo sanacijo državnih izdatkov — je še dodal Carniti — vendar v ta namen je treba pre-

vsem zvišati dohodke in torej seči po davčnem instrumentu.« V tem okviru je sekretar CISL predlagal uvedbo davka na premoženje in dodal, da so sindikati v tem okviru pripravljeni prevzeti svoje odgovornosti ter narediti svojo dolžnost.

Zdravstveni in skrbstveni problemi pa so bili v ospredju pisma, ki so ga Lama, Carniti in Benvenuto poslali vladi. V tem pismu so sindikalisti izrazili »odločno nesoglasje do ukrepov, ki jih namerava sprejeti vlada«.

Prvi konkretni korak pri pomiritvi

Bejrutsko letališče spet odprto

BEJRUT — Včeraj so ponovno odprli bejrutsko letališče, ki so ga pred enim mesecem zaprli za ves promet zaradi silovitega bombardiranja Džumblatovih družov. Po mnenju večine političnih opazovalcev je to prvi konkretni korak na poti utrjevanja krhkega premirja v Libanonu. Džumblatovi družji so namreč smatrali odprtje letališča kot sovražni ukrep, ki bi obnovil sovražnost.

Na včerajšnji seji komiteja za varnost so te grožnje družov odpravili z zagotovilom, da ne bo libanonska vojska uporabila letališča v vojaške namene. Ob tem spodbudnem sklepu pa je toliko bolj zaskrbljujoča včeraj-

šnja zahteva libanonskega parlamenta, naj libanonska vlada pošlje redno vojsko v Šuf. Ugoditev taki zahtevi, ki ni niti materialno uresničljiva, pa bi pomenilo pravo kršenje premirja in obnovo sovražnosti. Tega pa si kot kaže v Libanonu razen redkih ne želi nihče. Zgovorna je namreč ugotovitev, da kljub občasnim incidentom sprte strani precej dosledno spoštujejo prekinitev ognja. Včeraj sta bila tudi dva zgovorna primera spremenjene- ga ozračja, ko so falangisti izpustili po italijanskem posredovanju tri Palestince, šiiiti pa dva marinsa, ki sta s svojega sektorja zašla v šiitskoasedo.

Na sejo medparlamentarne unije Jugoslavija ne gre v Seul Sedež namreč ni bil dogovorjen

BEOGRAD — »Libanonsko vprašanje in vsa druga, ki so sestavni del bližnjevzhodne krize, so bila vedno predmet naše izjemne pozornosti in zaskrbenosti, saj gre za najnevarnejše krizno žarišče, katerega neresitev bi lahko imela daljnosežne posledice za mir in varnost v svetu,« je na včerajšnji tiskovni konferenci za jugoslo-

vanske in tuje novinarje izjavil predsednik zveznega sekretariata za zunanje zadeve Svetislav Vujović, ko je odgovarjal na eno od vprašanj v zvezi z najnovejšim razvojem dogodkov v Libanonu.

V zvezi z vprašanjem, ali se bo Jugoslavija udeležila 70. konference medparlamentarne unije, ki bo predvidoma v glavnem mestu Južne Koreje Seulu, je Vujović odgovoril: »Vsi prejšnji sklepi o kraju zasedanja medparlamentarne unije so bili sprejeti soglasno. Na jesenskem sestanku v Rimu oktobra lani pa so sklep o kraju sklica 70. konference sprejeli s preglasovanjem in mi smo že takrat bili proti. Na pomladanskem zasedanju medparlamentarne unije v Helsinkih je bila dana pobuda, da bi odločitev sprejeli, vendar predloga niso vključili v dnevni red konference. Razmere, ki so nastale po sestrilivju južnokorejskega potniškega letala so še poslabšale pogoje za delo konference v Seulu. Zato se jugoslovanska delegacija tokrat ne bo udeležila zasedanja medparlamentarne unije, je med drugim dejal Vujović. (dd)

Pertini prihodnji teden v F-JK

Predsednik republike Sandro Pertini bo v začetku prihodnjega tedna obiskal našo deželo Furlanijo - Julijsko krajino. Po neuradnih vesteh še vedno ni dokončno znan uradni program obiska predsednika, vendar pa so na osnovi nekaterih že razposlanih vabil in raznih vesti znane nekatere podrobnosti. Predsednik republike bo v Trstu v ponedeljek, 3. oktobra, v torek bo v Gorici, v sredo v Vidmu in v četrtek v Pordenonu. Celoten potek obiska urejajo neposredno zainteresirane prefekture v tesni povezavi s protokolom predsedstva vlade in predsedstva republike.

Za Trst je znano, da bo predsednik republike prispel v mesto v ponedeljek dopoldne in bo na prefekturi sprejel okrog 300 - 350 povabljenih predstavnikov deželne poli-

tičnega, gospodarskega, kulturnega in drugega življenja. Nato bo sledil na Trgu Unità pozdrav novoizvoljenega tržaškega župana Richettija, čemur bo prav gotovo prisostvovala velika množica Tržčanov, saj je tudi v Trstu predsednik republike izredno priljubljen. Ob 12.30 bo predsednik prisostvoval svečani otvoritvi akademskega leta na univerzi, čemur bo sledilo zasebno kosilo na prefekturi. Za popoldanski del programa so neznane še nekatere bistvene podrobnosti in se za sedaj samo ve, da se predvideva, da bo predsednik ob 17. uri v dvorani deželne svetla, kjer bosta spregovorila oba predsednika: deželne svetla Turello in deželne odbora Comelli, za kar je predvidena ena ura. Zvečer pa naj bi bila v hotelu Excelsior uradna svečana večerja.

Dražja metan in plinsko olje

RIM — Medministrski odbor za cene je sinoči sklenil ponovno podražiti metan za gospodinjstva, utekočinjeni petrolejski plin in plinsko olje za avtomobilski pogon. Metan bo od 1. oktobra dražji za 13,7 lire pri kubičnem metru, utekočinjeni plin v jeklenkah po 550 lir na 10 kilogramov, plinsko olje pa bo stalo že danes 18 lir več, tako da bo cena pri črpalki poskočila od dosedanjih 779 na 797 lir za liter.

Pertini odlikoval kardinala Pappalarda

RIM — Predsednik republike Pertini je odlikoval palermskega nadškofa kardinala Pappalarda z odličjem »viteza velikega križa reda zaslug za republiko« kot priznanje za njegove velike zasluge v korist italijanske države. Ob izročitvi najvišjega priznanja italijanske republike je predstavnik predsedstva izročil kardinalu Pappalardu tudi osebno Pertinijevo pismo.

Seja voditeljev vlad in držav na sedežu OZN

NEW YORK — Ob robu 38. rednega zasedanja generalne skupščine OZN je bil včeraj v Stekleni palači že drugi sestanek voditeljev držav in vlad neuvrščenih in nevtralnih držav ter nekaterih držav članic NATO in varšavskega sporazuma. Kot prvega v torek je tudi včerajšnja sklicala predsednica indijske vlade Indira Gandhi kot predsedujoča v gibanju neuvrščenih.

Tudi tokrat je vrh neformalnega značaja, na katerem so si izmenjali mnenja o perečih mednarodnih problemih in iskali pot novih možnosti za odpravo napetosti v svetu. Obenem služijo podobna srečanja za hitrejšo preverjanje stališč, ki so jih posamezni udeleženci izrazili pred generalno skupščino.

Indija kot predsedujoča v gibanju neuvrščenih ne varčuje z naporom, da bi v sedanjem obdobju najhujše blokvske konfrontacije, ki že meji na čisto osebno izpa- da obeh voditeljev supersil, skušala pustiti odprta vrata medsebojnemu dialogu. Po vsem sodeč je bila včerajšnja udeležba še številnejša kot na torkovi seji, saj se mednarodni spori zaostrujejo. Vprašanj je toliko, da bodo sejo bržkone nadaljevali še danes.

Italija v zadregi zaradi Ortolanija

RIM — Vso zadevo Ortolani so zagrnili v uradni molk. Kljub temu pa je skoraj gotovo, da iščeta tako italijanska diplomacija kot pravosodno ministrstvo nove poti, da bi zadostila zahtevi sodstva po izročitvi finančnika in člana tajne prostozidarske lože «P 2».

Sodeč po dosedanjih izkušnjah ima Italija le malo možnosti, da bi dosegla izročitev tako «pomembne» osebnosti. Težave so toliko večje, ker med Brazilijo in Italijo ni sporazuma o interdikciji. V uradnih krogih so med drugim v zagati, saj nimajo nobenega dokumenta, ki bi pričeval, da je Ortolani že od leta 1978 brazilski državljan.

Vsekakor je med vsemi najbolj verjetnimi možnostmi še najbolj uresničljiv sodni postopek proti tujemu državljanu, v tem primeru proti brazilskemu državljanu Ortolaniju, zaradi zločinov, ki jih je zagrešil v Italiji. Ob tem pa je povsem razumljivo, da bo moralo o vsem izreči končno besedo brazilsko sodstvo.

Confcoltivatori za srečanje z vlado o kmetijski politiki

RIM — V pismu predsedniku vlade Craxiju je predsednik Italijanske konfederacije kmetov (Confcoltivatori) Avolio ponovno zahteval srečanje vlade s predstavniki kmetov. Temu srečanju bi morali prisostvovati poleg ministra za kmetijstvo in za odnose z EGS še ministri za proračun, za finance, za zgradbo in za delo. Na tako široki ravni bi morali skupaj oceniti stanje v kmetijstvu in proučiti potek težkih pogajanj o reformi kmetijske politike EGS.

Italijanska konfederacija kmetov je tudi ocenila kot «nezadostna» nakazila za kmetijstvo, ki jih predvideva proračun za leto 1984.

V Vatikanu začetek škofovske sinode

VATIKAN — S slovesno mašo v cerkvi sv. Petra se je včeraj začela svetovna škofovska sinoda, ki bo posvečena «Spravi in pokori v poslanstvu Cerkve». V svoji homiliji je papež Janez Pavel II. poudaril potrebo po preverjanju odziva Kristusovih besed o pokori in spreobrnjenju. Večkrat je papež omenil hudiča kot izvor vsega zla, kot zanikanje najvišje dobrine - boga.

Ves oktober bodo torej kardinali, nadškofi in škofi razpravljali o načinu, kako naj Cerkve premosti in izniči «rušilne sile sovraštva».

Gozdni požar pri Rovinju

ROVINJ — Šest kilometrov od Rovinja je ob cesti za Bale včeraj izbruhnil gozdni požar, ki je upepelil približno 250 hektarov gozda in sredozemske makije. Po prvih ocenah znaša škoda približno 3 milijone dinarjev. Pri gašenju je sodelovalo 130 gasilcev, pripadnikov teritorialne obrambe in vaščanov iz Bal in okolice. Po večurnem boju s plameni so požar končno pogasili, da so sinoči čuvali pogorišče, da ne bi prišlo do novih požarov.

LJUBLJANA — Delavci v Jugoslaviji zaslužijo čedalje manj. Njihov zaslužek se namreč tudi letos realno zmanjšuje in prav zdaj ugotavljajo, da so plače letos za desetino manj vredne kot lani. Življenjski stroški so se namreč letos že povečali za precej več kot 30 odst. (inflacija, merjena s povečanjem cen na drobno, je dosegla že kar 40 odst.), plače pa so se povečale komaj za nekaj več kot 20 odstotkov. Zaradi tega se je kupna moč prebivalcev zmanjšala za skoraj desetino, kar nekateri razlagajo kot ugoden pojav — glede na to, da je v Jugoslaviji poraba že več let precej večja, kot je upravičena, oziroma večja kot zaslužek in je prav zaradi tako velike porabe prišlo do marsikaterih gospodarskih težav — drugi pa opozarjajo, da smo zaradi tega že zašli v nevarne socialne plitvine, kajti plače najslabše plačanih delavcev so že tako majhne, da so ti delavci že socialno ogroženi. Zaradi takih dvojnih razlag se srečujemo tudi z dvojnimi zahtevami. Na eni strani je slišati, da je treba porabo (in s tem seveda tudi plače) še zmanjševati, na drugi strani pa zahtevajo, da bi se plače zlasti tistim delavcem, ki najmanj zaslužijo, dvignile; toda ker je zaradi težkih gospodarskih okoliščin to težko narediti, naj bi za najbolj socialno ogrožene uvedli nekakšne draginjske dodatke.

Sekretar za finance SFRJ Florjančič na skupščini MDS

Mednarodna pomoč najrevnejšim edina zanesljiva pot iz krize

WASHINGTON — Eno osrednjih vprašanj z dnevnega reda letošnje skupščine Mednarodnega monetarnega sklada, ki pravkar poteka v Washingtonu, je hkrati eno najtežjih vprašanj današnjega svetovnega gospodarskega trenutka. Gre za problem prezadolženosti dežel v razvoju, katerih dolgovi so dosegli že 664 milijard dolarjev in so se v desetih letih petkrat povečali.

Tudi na skupščini sta prišli do izraza predvsem dve različni stališči do tega vprašanja: medtem ko nekatere države zahodnega bloka zagovarjajo omejevanje podeljevanja nadaljnjih posojil deželam v razvoju, pa slednje skupaj z ekonomskimi izvedenci menijo, da je taka pot zgrešena, saj se zaostruje položaj, namesto da bi ga reševale. ZDA so si v tem smislu že izborile odobritev svojega predloga, da se možnost zadolževanja nerazvitih omeji na 102 odstotka njihovega deleža pri Mednarodnem monetarnem skladu, to pa se bo težko odrazilo v gospodarskem položaju dežel, ki jih tarejo največje težave. S sredstvi iz mednarodnih finančnih institucij namreč te države ne samo vračajo nakopičene dolgove, ampak tudi vlagajo v svoje programe.

Pozivu številnih predstavnikov dežel v razvoju, naj

Svetovna banka in mednarodni monetarni sklad upreta vse sile za pomoč najrevnejšim deželam, ki jih je gospodarska kriza najbolj prizadela, se je v svojem nastopu pred skupščino pridružil tudi jugoslovanski zvezni sekretar za finance Jože Florjančič. Ugotovil je, da sta bili v zadnjih dveh letih v mednarodnem gospodarstvu navzoči dve nasprotujoči si tendenci: v ožjem krogu industrijsko razvitih držav so se začeli kazati znaki gospodarskega oživljanja, medtem ko se položaj v dezelah v razvoju še naprej dramatično slabša. Optimistične napovedi, da bo gospodarsko oživljanje prvih avtomatično potegnilo s seboj tudi gospodarsko šibke, so le težko uresničljive, zato je po Florjančičevem mnenju odprtost in prožnost pri reševanju teh vprašanj osnovni imperativ današnjega svetovnega gospodarskega položaja. Mednarodne finančne institucije pa morajo v ta namen razpolagati z odgovarjajočo ravnijo sredstev, s katerimi bi deželam v razvoju pomagale pri njihovem vključevanju v pričakovano razmaha proizvodnje in mednarodne izmenjave. Po Florjančičevih besedah ima lahko samo tak proces oživljanja mednarodnega gospodarstva trajen značaj.

Registrske blagajne ali hude kazni

RIM — Globe do 900.000 lir in zaporne kazni do 3 let čakajo trgovce, ki še niso umestili v svojih obratih «registrskih blagajn». Včeraj je namreč potekel trimesečni rok, ko jim je davčna uprava po navodilih ministrstva spregledala kazni, ki jih predvideva ustrezni zakon proti davčnim utajam. V tem času so bili trgovci dolžni si priskrbeti predpisane zapečatenne blagajne in ustrezne trakove za izročitev odrezkov z računom kupcem. Ministrstvo je sporočilo, da ne bo dovolilo nadaljnjih odlogov, kljub prigovarjanjem združenja trgovcev, ker so tovarne v tem času lahko dobavile vse potrebne blagajne.

Genova brani svoj obstoj

GENOVA — Vse mesto je včeraj vstalo v protestu proti gospodarski krizi, ki hudo prizadeva proizvodni stroj Ligurije. Množični delavski povorki sta krenili proti središču mesta z vzhoda in zahoda, na Trgu De Ferrari pa se jima je pridružilo še mnogo trgovcev, javnih uslužbencev, študentov in profesionalnih kadrov. Na trgu sta jih pričakala orkester in zbor mestne Opere za Verdijevimi arijami, pred več kot 100.000 manifestanti pa so spregovorili zastopniki krajevnih uprav in sindikatov, ki so poudarili pomen splošne stavke, ki je združila vse sloje v obrambo gospodarskega ustroja mesta in dežele, ter obsodili brezbriznost vlade, ki še ni odgovorila na zahtevo po sestanku genovskega zastopstva s pristojnimi ministri.

Orkester in zbor genovske mestne Opere sta pričakala na Trgu De Ferrari protestno manifestacijo (Telefoto AP)

Proti Enzu Tortori le obtožbe skesancev

BERGAMO — Znani televizijski napovedovalec Enzo Tortora bo še ostal v preventivnem zaporu za kakih dvajset dni, dokler ne bodo podrobno preverili osnovnost obtožnice in ne bo kljub krhkemu zdravju zaprosil za začasno prostost, ker hoče zapustiti zapor z «dvignjeno glavo», ne da bi kdo «posumil v njegovo nedolžnost». To je v bistvu edini praktični rezultat «že drugega» zasliševanja Enza Tortore. Resnici na ljubo pa je za Tortora celo privilegiranec, saj niso sodniki številne njegove «osebnožence, niti enkrat zaslišali, kljub temu da so kot Tortora že več kot sto dni v preventivnem zaporu.

Za oba odvetnika Enza Tortore, Raffaella Della Valle in Alberta Dell'Ora ni včerajšnje zaslišanje spremenilo dosedanjih obtožnic. Predvsem Della Valle, ki je med najbolj znanimi penalisti v Italiji, je poudaril, da nima sodstvo nič otipljivega razen absurdnih obtožb dveh skesanih kriminalcev in da bodo lahko brez večjih težav dokazali nedolžnost Enza Tortore.

Medtem pa dobiva televizijski napovedovalec izraze solidarnosti iz vseh koncev in krajev Italije. Po podvigu z Negrijem so tudi Tortori radikalci ponudili, da ga kandidirajo. Tortora je navsezadnje tako kot Negri, neglede na morebitno krivdo, žrtev zakona o preventivnem zaporu.

Andreottijevo ime ponovno pred komisijo o loži «P 2»

RIM — Poslušanje magnetofonskega posnetka intervjuja bivšega sindonovega odvetnika Bordonija tedniku «Domenica del Corriere» je parlamentarna preiskovalna komisija «P2» kaj malo pomagalo, saj je z brzojavko Bordonio sporočil, da je Andreottijevo ime le rezultat «napake». V intervjuju je namreč Bordonio povedal, da ve, kdo je resnični vodja tajne prostozidarske lože «P 2», kdo je nad Gellijem in ga usmerja. Vodja je «politična osebnost, ki ima še danes pomembne politične funkcije», je trdil Bordonio in navedel ime ministra Andreottija.

Andreottijevo ime je včeraj prišlo na dan tudi med zasliševanjem časnikarja tednika «L'Espresso» Roberta Fabianija, ki je izvedenec za voja-

ška vprašanja in je napisal tudi knjigo o italijanskem frimasonstvu. Fabiani je namreč navedel, kako se je Gelli hvalil, da lahko imenuje s pomočjo Andreottija «svoje ljudi» v najvišje vrhove oboroženih sil. Prav tako se je hvalil, da nadzoruje 160 poslancev in da ima v loži «P 2» kar 2.400 članov.

Po vsem tem je precej razumljivo, zakaj so bili komisariji ob koncu včerajšnje seje tako redkobesedni. Le mislovci in radikalci so si upali nekoliko več. Za mislovce sta samo dve možnosti: ali se Andreottija res drži smola, da ga po nedolžnem vsi omenjajo, ali pa je do vrata vpleten v vso zadevo. Radikalci pa nimajo dvomov in so prepričani, da Andreotti marsikaj ve, a raje molči.

Gospodarsko pismo iz Slovenije

Zaslužki delavcev še padajo

Zaradi padajočih zaslužkov je prišlo do nekaterih bistvenih premikov. Zmanjšuje se namreč delež, ki ga podjetja dajejo od svojega dohodka za plače in za skupno porabo (t.j. za izobraževanje, znanost, kulturo, zdravstvo...). Lani je predstavljal ta delež v dohodku podjetja skoraj tri četrtine, zdaj le še 71 odst. Denar se je zaradi tega začel prelivati drugam: za akumulacijo (to je letos kar za skoraj 42 odstotkov večja kot lani), za razširjanje gospodarske dejavnosti podjetja in za rezerve. Te spremembe so, gledano povsem z gospodarske strani, dobrodošle: podjetjem ostane več denarja za gospodarske namene, pretirana poraba se zmanjšuje. Toda — večina tega denarja prihaja od plač. Nikakor namreč ne uspe, da bi se zmanjševale tudi tiste dajatve, ki gredo za družbene službe in za splošne potrebe.

Zato so upravičena dokazila, da smo, samim zaposlenim naložili preveliko stabilizacijsko breme, in pozivi, da je treba povsem enakovredno naložiti stabilizacijska bremena tistim, ki se tudi napajajo v gospo-

darstvu. Zaradi posebnega položaja, ki ga imajo pri odločanju predstavniki upravnih in družbenih služb, je izredno težko doseči kakršnokoli spremembo, ki bi te izdatke omejila. Takšne spremembe je težko doseči že v samih podjetjih, saj si je celo letos skoraj polovica tistih služb v podjetjih, ki bi jim za boljše razumevanje mogoče lahko nadeli kar staro ime — direkcije, bolj povečala plače kot delavci v sami tovarni. «Celo letos» pravimo zato, ker je bila sprožena prava politična kampanja, da tem upravnim in vodstvenim delavcem plač ne smejo bolj povečati kot delavcem za stroji.

Zaradi tega starega neresljivega nasprotja med izdatki za plače in izdatki za skupne in splošne potrebe je torej čedalje glasnejša zahteva o enakopravnejši razporeditvi stabilizacijskih bremen, kar z drugimi besedami pomeni, da plač ni mogoče več zniževati. Če bomo plače še zmanjševali, ne moremo več pričakovati velike zagnanosti delavcev pri stabilizacijskih naporih, pač pa se bomo znašli v težavah zaradi so-

cialne ogroženosti delavcev. Iz takšnih ugotovitev izhajajo predlogi, ki jih zagovarjajo zlasti v nekaterih sindikatih, da je treba uvesti socialne oziroma draginjske dodatke. S temi naj bi pomagali delavcem z nižjimi plačami, da se ne bi znašli v socialnih stiskah.

Toda — kje dobiti denar za takšno odpravo? Ne samo zato, ker ni jasno, kje dobiti denar, ampak tudi zaradi ugotovitve, da bi takšna podpora zavirala rast storilnosti, je dobil ta predlog močne nasprotnike. Ti dokazujejo, da je treba ukiniti takšno delovna mesta, kjer delavci ne morejo zaslužiti dovolj za življenje. Takšna delovna mesta so izraz slabe vodenja podjetij, slabe organizacije dela in podobno. To je seveda res, toda tega se ne da spremeniti kar na hitro. Za takšne spremembe so potrebne odločne ekonomske poteze; npr. celo odpustitev takšnih delavcev, kar pa seveda zaradi velike nezaposlenosti težav, ki imajo socialni značaj, ne bi odpravilo.

Iz vseh teh nelagodnosti je iskanje izhoda težavno. Zato se ekonomska

politika prizadeva, da bi zavarovala življenjski standard vsaj s tem, da bi bile osnovne življenjske potrebe, zlasti hrana, sorazmerno poceni. Takšna prizadevanja pa so v nasprotju z zahtevami, da je treba močno pospešiti proizvodnjo hrane. Proizvodnjo hrane je možno dokaj hitro povečati le z ustreznimi visokimi cenami. Takšne zakonitosti pa povzročajo celo nekoliko smešne odločitve. Zaradi podražitve pšenice (podražitev je bila uvedena zaradi spodbujanja pridelave in odkupa pšenice) se je moral npr. izdatno podražiti kruh, ki so ga potem, ko se je za več dinarjev podražil, zaradi zahtev po varovanju standarda pocenili za nekaj deset par.

Nevarnosti za delavčev plačo pa prihajajo tudi z drugih koncev. Zelo radikalne zahteve za obdavčitev najrazličnejših stvari, od plač do premoženja, so bile sicer zavrnjene, ne pa tudi odpravi, tako da je pričakovati dodatne «novosti». Prav zdaj pa je podpredsednik zvezne vlade Borislav Srebrnič predlagal, da bi uvedli poseben stabilizacijski prispevek oz. davek, ki bi ga plačevali vsi zaposleni. Nedvomno lahko pričakujemo še kakšne podobne ideje, jasno pa je tudi, da bo prizadevanje za stabilizacijo uspešno veliko bolj, če ne bo kar naprej pod utežmi omejevanj in pritrgovanj.

JOŽE PETROVČIČ

Zahod obsoja odgovor Jurija Andropova na nedavne predloge predsednika Reagana

NEW YORK — Kot pričakovano je trdi odgovor sovjetskega voditelja Jurija Andropova na nedavne predloge Ronalda Reagana globoko odjeknil v svetu, saj vsiljuje prepričanje v že gotov neuspeh na ženevskih pogajanjih o evroizstrelkih.

Pred generalno skupščino OZN je italijanski zunanji minister Andreotti obžaloval, da je Sovjetska zveza negativno odgovorila na ameriško »razpoložljivost«. Po njegovi oceni so novi ameriški predlogi potrdili ameriško prožnost, ki pa jo je Moskva prezrla. Andreotti pa vseeno upa, da ni »vse izgubljeno«, da bo mogoče še poiskati skupni jezik. Prav zato je poudaril, da ne bi smela sahalinska tragedija zavreti mednarodnega dialoga in da se morajo pogajanja nadaljevati brez omejitev in umetno postavljenih rokov.

Povsem drugačnega tona pa je bil včerajšnji odgovor ameriškega državnega tajništva, ki je zavrnil vse obtožbe Jurija Andropova kot »patetične« in »dažnjive«. Glede sahalinske tragedije je zunanje ministrstvo ponovno zahtevalo, naj SZ prizna svojo odgovornost in naj se ne skriva za trditvami o »provokaciji«. Glede trditve da hočejo ZDA »vzpostaviti prevlado v svetu« so v Washingtonu vrnili Juriju Andropovu milo za drago, ko so ga spomnili na invazijo Afganistana.

Zahodni blok je torej že sprožil prve propagandne salve, ki se odražajo v vseh komentarjih zahodnega časopisa. Med splošno obsodbo Andropovega odgovora pa skoraj vsi ugotavljajo, da so odnosi med velesilama dosegli eno svojih najnižjih točk v vseh povojnih letih. K načelnim in objek-

tivnim razhajanjem glede jedrskega ravnotežja v Evropi, blokovske konfrontacije v žariščih napetosti od Bližnjega vzhoda do Srednje Amerike pa je treba dodati še subjektivne razloge. V Ameriki se že pripravljajo na prihodnje predsedniške volitve, da ja Reagan praktično talec svoje protisovjetske politike, saj se ne more izneveriti željam svojih volivcev. Jurij Andropov pa šele utrjuje svojo oblast, da ne more pokazati nobenega znamenja popuščanja. Prav oba subjektivna razloga bosta bržkone še za dobro leto pogojevala morebitno odjugo med blokoma.

Ob tem pa so skrajno zanimive včerajšnje izjave ameriškega podpredsednika Busha, ki je prvič priznal, da bo treba »prej ali slej« pri globalnih razorožitvenih pogajanjih upoštevati tudi francoski in britanski

jedrski potencial, kot to že mesece in mesece zahteva Moskva. Sinoči so v Washingtonu skušali prikazati Bushove izjave kot nerodni spodrsrljaj, ki ne spreminja ameriške politike. Na tihem pa se vsiljuje upanje, da je Bush opozoril Moskvo, naj ne vleče preveč napete vrvi.

Včerajšnje reakcije v državah vzhodnega bloka in manifestacije sovjetskih pacifistov v Moskvi pa zgovorno pričajo, da bomo v prihodnjih dneh priča še ostrejšemu propagandnemu spopadu. Pri vsem tem pa se Evropa vse premalo zaveda, da je tako ali drugače le talec blokovskih nasprotij, da ameriške jedrske rakete v Evropi služijo predvsem ameriškim strateškim interesom in da bo v vsakem primeru ob morebitnem jedrskem spopadu prva nosila najbolj tragične posledice.

Čadski predsednik Habre v Parizu

PARIZ — Čadski predsednik Hisen Habre je včeraj dopotoval v francosko prestolnico na pogovore z obrambnim ministrom Charlesom Hernujem o položaju v njegovi domovini, preden se bo udeležil francosko-afriškega vrha v Vittelu.

Gre za prvi Habrejev obisk v Franciji, odkar je prevzel oblast v Čadu, medtem ko je prej za Francoze kar devet let pomenil upornika, ki je ugrabil njihovo etnologinjo Francoise Claustrejevo. Tokrat so ga v Parizu sprejeli z vsemi častmi, ki gredo poglavarju neke države, čeprav srečanja s predsednikom Mitterrandom ni v njegovem programu. Pač pa se bo Habre sestal tudi s predsednikom Zaira in Gabona, ki se bosta na poti v Vittel prav tako poprej ustavila v Parizu. Kaj malo pa je upanja, da bodo ti pogovori, brez libijske navzočnosti, lahko kakorkoli premaknili čadsko krizo z mrtvega tira, na kate-rega je zašla.

Ekonomске napovedi v ZDA

DETROIT — Raziskava o stališčih ameriških ekonomistov do gibanja tamkajšnjega gospodarstva v naslednjih letih je pokazala, da večina predvideva ugodno leto 1984 in nov zastoj v letih 1985 in 86. Po tej blažji recesiji pa naj bi se obzorja ameriškega gospodarstva znova razjasnila v luči počasne, a gotovega novega vzpona.

Najboljši ameriški ekonomisti se sicer razhajajo pri predvidevanjih o trajanju sedanjih ugodnejših gospodarskih gibanj v ZDA, edini pa so si v tem, da so perspektive do leta 1987 mnogo bolj rožnate od dejanskih gibanj v zadnjih petih letih. Mnoge sicer skrbi primanjkljaj v federalni plačilni bilanci, ki bi lahko ogrozil prve ugodne rezultate, vendar še ne bi smel vplivati na gospodarska gibanja v prihodnjem letu. Nacionalni dohodek naj bi porasel za 4,5 odstotka, medtem ko bo letos dosegel 3,2-odstotno rast, brezposelnost pa naj bi se z letošnjih 9,8 odstotka, do predsedniških volitev novembra 1984, znižala na 9 odstotkov.

Čile: opozicija pripravlja vrsto demonstracij

SANTIAGO DE CHILE — Čeprav že nekaj dni vlada v Čilu zatišje, pod pepelom tli iskra upora, ki je represivni ukrepi generala Pinocheta niso ugasnili.

To jasno izhaja iz tiskovne konference čilskega notranjega ministra Jarpe in vojaškega prefekta v Santiagu gen. Roberta Gullarda, ki sta novinarje seznanila »z odkritjem komunističnega prevratniškega načrta«. Sestavni del tega načrta, za katerega sta minister in general pripisala odgovornost komunistični partiji, naj bi bila zasedba državnih zemljišč, protestni shodi in druge nedovoljene manifestacije. Jarpa in Gullard sta poudarila, da je vlada že sprejela ustrezne ukrepe, da bi onespobila načrt. Kaj to pomeni pa jasno uči izkušnja »avgustovskih in septembrskih protestnih dni«.

Brez konkretnih rezultatov iskanje jumbove skrinjice

TOKIO — Vse kaže, da bo treba najbrž še več ko časa, preden bodo ameriški in japonski izvedenci lahko preučili črno skrinjico južnokorejskega jumba, ki ga je sovjetsko letalstvo sestrelilo nad Sahalinom. Ob iskanju skrinjice pa je prišel na dan zaplet, katerega domet ni še povsem jasn. Japonska izvedenca, ki sta sodelovala pri iskanju, sta se nepričakovano vrnili v Tokio, vzrok vrnitve pa ni bil pojasnjen.

Zelo protislovni so tudi podatki o lokalizaciji skrinjice: po prvotni evforiji kaže, da bo treba še precej truda in napora, preden bo mogoče dvigniti na krov skrinjico, ki bi lahko vsebovala dragocene podatke o zadnjih trenutkih poleta južnokorejskega jumba, predvsem pa o vzrokih, zakaj je letalo zgrešilo smer.

OKTOBER 83 BTP

Buoni del Tesoro Poliennali.

● BTP so državni efekti oproščeni vsakršnega sedanjega in bodočega davka; ustrezni kuponi se sprejemajo v plačilo pri plačevanju neposrednih davkov.

● Nudijo letne obresti v višini 17%, ki se izplačujejo v dveh šestmesečnih obrokih.

● Letni nuden donos je sorazmeren donosu ostalih obveznic na tržišču.

● Nove dveletne zadolžnice se nudijo občinstvu v podpis v gotovini ali v obnovitvi BTP, ki zapadejo 1. oktobra 1983.

● Varčevalci jih lahko podpišejo pri okencih zavoda Banca d'Italia ali pri svoji banki po emisijski ceni, ne da bi plačali kakršnekoli provizije.

● Pri izplačilu zadolžnic v zapadlosti se bo doprinosnikom izplačal znesek v višini 0,25 lire za vsakih 100 lir obnovljene nominalne.

● Imajo široko tržišče in se po potrebi z lahkoto vnovčijo.

Ponudba občinstvu

od 3. do 14. oktobra

Emisijska
cena

99,75 %

Rok

2 leti

Obrestna
mera

17 %

Dejanski
letni donos

17,89 %

● v podpis
in obnovitev

BTP

Investicija oproščena davkov
vedno na razpolago

Evropska konvencija proti mučenju

STRASBOURG — Evropski parlament je soglasno odobril načrt konvencije proti mučenju, ki so ga skupaj predstavili mednarodni Rdeči križ, Mednarodni odbor pravnikov in švicarski Odbor proti mučenju. Konvencija bo stopila v veljavo potem, ko jo bo odobril še evropski ministrski svet in ko jo bo ratificiralo vsaj pet držav, predvideva pa ustanovitev posebnega sistema preventivnega nadziranja zaporov in vseh drugih prisilnih ustanov. Poleg tega je v načrtu tudi ustanovitev posebne evropske komisije proti mučenju, ki naj bi imela prost vstop v vsak prostor, za katerega domneva, da je lahko prizorišče nepravilnega ravnanja z zaprtimi ali priprtimi osebami.

Sindikati ZRN zahtevajo 35-urni delovni urnik

BONN — Sindikalni voditelji delavcev kovinarske in metalurške stroke v ZRN so včeraj odpovedali tisti del delovne pogodbe, ki se nanaša na urnik. Sindikati sicer še niso predstavili delodajalcem zahtevne platforme, odpoved pa je nedvomno uvod v boj za 35-urni tedenski delovni urnik. Po mnenju sindikatov bi uvedba 35-urnega urnika zagotovila veliko novih delovnih mest.

Zaradi stališča združenja delodajalcev, ki odločno nasprotuje tej zahtevi, se ZRN napoveduje obdobje zelo ostrih sindikalnih sporov.

Luns o sporu Grčija-NATO glede Lemnosa

BRUSELJ — Generalni sekretar zahodnega zavezništva Luns je včeraj obžaloval dejstvo, da je Grčija umaknila svoje enote z manevrov »Display determination« v vzhodnem Sredozemlju. Sklep Aten je izzval mrzlična posvetovanja med zahodnimi zavezniki, ki pa niso spremenili svojega stališča in niso odobrili nadaljevanje manevrov na otoku Lemnosu, čemur se upira Grčija.

Atene pa s svoje strani ne nameravajo zaostriti incidenta, ki ga ne gre tolmачiti kot prvi korak Grčije, da bi izstopila iz NATO. Grčija si prizadeva le, da bi tudi ob zahodnega zavezništva dobila priznanje o suverenosti nad vsem svojim teritorijem vključno z otokom Lemnosom, kjer se med drugim nahajajo strukture NATO.

Številne možnosti za nadaljnje sodelovanje med Slovenijo in F-JK

O tem sta se pogovarjala na včerajšnjem delovnem sestanku član IS SRS J. Jan in deželni odbornik Zanfagnini

Včeraj sta se v prostorih jugoslovanskega konzulata v Trstu srečala na delovnem sestanku odgovorni za mednarodne odnose pri IS SR Slovenije Jernej Jan in deželni odbornik FJK Pietro Zanfagnini, ki je med drugim odgovoren za mednarodne stike deželne vlade. Sestanka se je udeležil tudi generalni konzul SFRJ v Trstu Drago Mirošič.

Tako Jan kot Zanfagnini sta v uvodu pogovora poudarila dobre odnose med deželo Furlanijo-Julijsko krajino in republiko Slovenijo in seveda dobre odnose med Italijo in Jugoslavijo. Podčrtala sta dosežanje aktivno sodelovanje in se zavzela za nadaljnjo krepitve omenjenega sodelovanja. Večji del sestanka je bil posvečen prav uresničevanju te skupne volje. Sogovornika sta se tako zaustavila ob vrsti vprašanj, ki bodo na dnevnem redu na srečanju med deželnim odborom FJK in IS SR Slovenije. Tako da je bil včerajšnji sestanek tudi priprava na omenjeno srečanje.

V središču sestanka med slovenskim zunanjim ministrom in odgovornim za mednarodne stike deželne vlade FJK so bila prav gotovo gospodarska vprašanja. V prvi vrsti sta se oba predstavnika zavzela za celovito uresničevanje osimskih sporazumov. Veliko pozornost pa sta posvetila cestnim povezavam in obmejnemu gospodarskemu sodelovanju.

Glede cestnih povezav sta v ospredju avtocestni odsek Nova Gorica-Razdrto in Fernetiči-Razdrto. Pri realizaciji teh del je seveda Jugoslavija zainteresirana za mednarodne investicije in kredite.

Važen element odnosov pomeni obmejno gospodarsko sodelovanje. Tu je Jan poudaril pomen sodelovanja višje stopnje, to je skupna vlaganja, industrijsko kooperacijo itd. Zanfagnini je s svoje strani poudaril potrebo, da se razmišlja o celotnem obmejnem pasu, spregovoril je o važnosti videmskega sporazuma in pozitivno ocenil avtonomni račun. V sklopu gospodarskih problemov je bil na včerajšnjem sestanku govor tudi o dokumentu, ki ga je SKGZ pred časom poslala predsedniku IS SRS Zemljariču in predsedniku deželnega sveta Comelliju. Jan in Zanfagnini sta soglašala s potrebo po srečanjih in sodelovanju med gospodarskimi operaterji. To potrebo naglašata dokument SKGZ, saj je važno, da se ob srečanjih političnih forumov in predstavnikov ustvarjajo in utrjujejo stalni odnosi med gospodarskimi operaterji.

Glede sodelovanja je bila na včerajšnjem sestanku poudarjena važnost sodelovanja v sklopu skupnosti Alpe Jadran. Tu je Jan naglasil pomen, ki ga ima sedanje predsedstvo dežele FJK in omenil konkretne pobude, ki

nastajajo v okviru omenjene skupnosti.

Delovno ozračje včerajšnjega sestanka je bilo očitno tudi iz tega, da sta se oba predstavnika zavzela za aktivnost že obstoječih mešanih komisij (za probleme okolja, prevozov itd.).

Pred srečanjem delegacij deželne vlade FJK in slovenske vlade bi morale prav te komisije konkretno preučiti nekatera vprašanja.

Če smo v začetku omenili uresničitev osimskih sporazumov, naj sedaj zapišemo, da je bila pri tem mišljena tudi rešitev problema zaščitnega zakona za Slovence v Italiji. Jan je izrecno poudaril potrebo po globalnem zaščitnem zakonu za Slovence v Italiji in naglasil skrb Slovenije in Jugoslavije za to vprašanje. S svoje strani je Zanfagnini omenil italijansko narodnostno skupnost v Jugoslaviji. Oba sogovornika sta si bila edina v tem, da pomenita obe manjšini pomemben element v

utrjevanju dobrososedskih odnosov, ki niso važni le za naše področje, ampak prispevajo k utrditvi miru v Evropi in svetu.

Naj ob zaključku našega poročila zapišemo, da se bosta Jan in Zanfagnini še enkrat sestala pred obiskom deželne delegacije FJK v Ljubljani in to v skupni želji, da bi to obrodilo konkretne sadove glede vrste vprašanj, saj so možnosti za sodelovanje številne. Mi smo omenili le nekatere od tistih, ki so bile predmet včerajšnjega srečanja.

● **Predsednik deželnega odbora Comelli** je včeraj sprejel na vljudnostnem obisku novozvoljenega župana tržaške občine Franca Richettija.

● **Na praznik Sv. Mihaela**, patrona policije, je bila včeraj na kvesturi maša za padle agente. Obredu so prisostvovali podprefekt, kvestor, delegacija združenja agentov in nekateri sorodniki padlih.

PRIMANJKUJE VODE! TREBA JE ŠTEDITI

Tudi preteklo noč so bila stanovanja v višjih legah in v bolj oddaljenih področjih brez vode. Tehniki podjetja Acega so »oprili« pipe vodnih rezervoarjev, ki dobavljajo vodo Greti, Magdalen, Opčinam, Katinari in Sv. Vidu. Računajo, da so s tem ukrepom prišedili dovolj vode za dnevno uporabo v prihodnjih dneh. Položaj je vsekakor zelo resen, kajti raven Timave in Sardosa je izredno nizka in se še vedno niža.

Včeraj je odpovedala še druga od sedmih črpalk, ki črpajo vodo iz Timave. Ker je bila nevarnost, da bi črpala blato, so jo zaprli. Tehniki Acega so včeraj tudi poskušali podaljšati cev črpalke, ki so jo zaprli v prejšnjih dneh in prek katere so zagotavljali mestu okrog 12 tisoč kubičnih metrov vode na dan. Dnevna poraba vode v Trstu in okolici zna-

ša okrog 10 tisoč kubičnih metrov. Upamo, da do konca tedna ne bo več treba tako drastično krčiti dobavo vode. Položaj pa je resen, tako da računamo za prihodnji teden na emergencne ukrepe. Vseh križev in težav pa nas lahko reši tudi dež, ki ga nekateri napovedujejo za konec tedna. Vsekakor je potrebno, da prebivalstvo štedi z vodo in da ne zaliva vrtov, nam je pojasnil odgovorni za vodno oskrbo pri Acega, inž. Rocco. Dodal je še, da je bilo podjetje Acega pripravljeno na sušo, saj je že pred enim mesecem začelo krčiti dobavo vode. Izkazalo pa se je, da je sušno vreme trajalo dalj od pričakovanja, tako da so reke dosegle minimalno raven. Glavna skrb Acega je vsekakor sedaj tudi ta, da zajamči vodo vsem strukturam, kot so bolnice in tovarne, kjer bi pomanjkanje vode povzročilo hude posledice.

Vprašanje pitne vode v Miljah in Dolini

Kako rešiti problem pomanjkanja pitne vode na področju dolinske in miljske občine? To vprašanje je bilo glavna tema včerajšnjega srečanja pokrajinskega predsednika Claricija s pristojnima odbornikoma obeh zainteresiranih občin. Pokrajinska uprava je v ta namen že sklenila poveriti nekemu specializiranemu podjetju nalogo, da poišče morebitne nove vodne izvire na omenjenem področju. Na včerajšnjem srečanju je med drugim prišlo na dan tudi vprašanje onesnaženosti vode, sklenjeno pa je bilo, da se nadaljuje s posvetovanji, ki naj privedejo do zadovoljivih zaključkov.

Nova sezona opernega gledališča «Giuseppe Verdi»

V Časnikarskem krožku je bila včeraj uradna predstavitev nove sezone občinskega opernega gledališča «Giuseppe Verdi». Repertoar obsega devet del, sicer osem oper in baletno predstavo. Sezona se bo začela 20. oktobra z Verdijevo opero «I due Foscari» in zaključila 4. maja 1984 prav tako z Verdijevo stvaritvijo («Moč usode»). Druga dela na sporedu navajamo posebej, povemo naj le, da bo novost za naše mesto pomenil nastop baleta iz Baslje (Švica) z «Romeom in Julijo» po glasbi Prokofieva. Pa še, da bo v operi «Il giro di vite» B. Brittna nastopila tržaška slovenska mezzoso-

pranistka Nora Jankovič in da se bo Mussorgskega «Hovanščina» odvila pod taktirko Balda Podiča in v režiji Mladena Sablića.

Na tiskovni konferenci so številni občinstvu spregovorili Giorgio Cesare kot delegat mestnega župana, intendant «Verdija» Giampaolo de Ferra, novi tržaški župan in predsednik gledališča Franco Richetti in umetniški vodja Raffaello de Banfield. Cesare je poudaril pomembnost vloge, ki jo občinsko operno gledališče odigrava v krajevnem pa tudi deželnem kulturnem prostoru in seveda finančne težave, ki tarejo ustanovo. «Občinska, deželna in državna sredstva», je rekel, ne zadostujejo, «treba je svežega priliva, tudi iz zasebnih krogov». V tej zvezi je zaželel, naj bi v upravni svet «Verdija» stopil predstavnik Tržaške hranilnice. Cesare se je nato zavzel, da bi državna televizija vsaj enkrat v sezoni prenašala opero iz tržaškega «Verdija»: tako bi notranjščina spoznala tovrstno kulturno stvarnost naših krajev, po drugi strani pa bi se s tem dvignila tudi kakovostna raven televizijskih oddaj. Cesare je tudi priznal sindikatom prizadevanja za dobrobit gledališča.

De Ferra je to priznanje ponovil, glede denarne stiske pa dejal, da pričakuje od pristojnega ministra Lagorja pozitiven odgovor: «Tako rekoč nobeno operno gledališče v Italiji ne

bo do konca leta spravilo svoje bilance v ravnovesje, zato je potreben odlog; drugače bomo imeli komisarja, s tem pa verjetno zaprtje gledališča.» Tudi zadeva scenskega laboratorija ni še rešena, saj Sklad za Trst ni odšel potrebne milijarde lir, in vendar izdelovanje scen ter njihova prodaja pomenita lahko važen vir zaslužka (isto velja za kostume, ki so iz Trsta že šli celo v ZDA).

Župan Richetti je obljubil posredovanje občine in tudi sam omenil možnost pristopa bančnikov k reševanju

finančnega problema. Pripomnil je, da bi bilo treba v «Verdi» pritegniti čim več opernih ljubiteljev iz notranjosti dežele. Nazadnje je de Banfield orisal repertoar. (dg)

● **Tržaško združenje esperantistov** priredi brezplačen informativen tečaj mednarodnega jezika v štirih lekcijah. Začel se bo 4. oktobra. Interesenti se na podrobnejša pojasnila lahko obrnejo neposredno na sedež združenja v Ul. Trento 1 vsak torek in petek med 20. in 22. uro (telefon 60523).

Repertoar 1983/84

GIUSEPPE VERDI:
I DUE FOSCARI
GIACOMO PUCCINI:
DEKLE Z DIVJEGA ZAPADA
W. AMADEUS MOZART:
COSI' FAN TUTTE
UMBERTO GIORDANO:
ANDREA CHENIER
RICHARD WAGNER:
SIEGFRIED
BENJAMIN BRITTEN:
IL GIRO DI VITE
MODEST P. MUSSORGSKI:
HOVANŠČINA
SERGEJ PROKOFIEV:
ROMEO IN JULIJA (balet)
GIUSEPPE VERDI:
MOČ USODE

Ob 40. obletnici drugega požiga vasi oktobra 1943

Mačkoljani se bodo v nedeljo poklonili žrtvam nacifašizma

Z vezano in prosto besedo, s parti-zansko in delavsko pesmijo, ki bodo govorile srcu in razumu za ohranitev miru in socialnega napredka pa tudi za to, da bi med ljudmi različnih narodnosti in nazorov prevladala strpnost in sodelovanje, se bodo Mačkoljani v nedeljo poklonili spominu na žrtve nacističnega divjanja pred 40 leti, ko je bila vas že v drugo požigana.

Svečanost v priredbi KD «Primorsko» se bo pričela pred spomenikom padlim, kjer bo godba na pihala «Breg» odigrala žalostinko žrtvam. Udeleženci spominske proslave, domačini in gostje, ki bi jih moralo biti prav veliko, saj stvar ne zadeva le krajanov, ampak vsa naša narodnostno skupnost in demokrate sploh, bodo nato v sprevodu krenili do malega trga pred srenjsko hišo sredi vasi, kjer bo osrednji del svečanosti s kulturnim sporedom. Spregovorila bo podpredsednica KD «Primorsko» Danica Smotlak, sledili bodo pozdravi, recital mladih članov omenjenega kulturnega društva, nastop godbe na pihala Breg (ki bo še prej med spre-vodom igrala koračnice) in koncert Tržaškega partizanskega pevskega zbora «Pinko Tomažič». Po slovesnosti bo na voljo partizanski golaž.

Kot rečeno, so Mačkolje bile dvakrat požgane. Prvič 16. maja 1921, dan po parlamentarnih volitvah, ko

so črnosrajčniki neverjetno ustrašovali demokrate in zlasti Slovence. Drugič pa 2. oktobra 1943, ko je tukajšnje območje zajela šesta okupatorjeva ofenziva proti NOVJ; znana je bila pod nazivom «požigalska ofenziva». Nacisti so popoldne v ognju uničili 52 hiš, še istega dne je pod rafalom nemške strojnice padel domačin Avguštin Tul med begom v gozd. Prav tako tistega dne je enajst vaščanov odšlo v partizane, toda že dan zatem jih je deset pokončala nemška patrulja. Padli so blizu Zazida, rešil se je edinole Rudolf Olenik. In prav v Zazidu bodo v nedeljo, 9. oktobra, odkrili skupni spomenik lastnim padlim in desetim žrtvam nacističnega besa iz Mačkolj.

PAZNIK KOMUNISTIČNEGA TISKA PRI SV. JAKOBU

Na Šentjakobskem trgu se bo danes pričel praznik komunističnega tiska. Današnji spored obsega poleg okrogle mize o ambientu in kakovosti življenja tudi nastop ricmanjske godbe na pihala (ob 21. uri). Za jutri ob 19. uri je predvidena baklada za mir, ki bo šla od Sv. Justa do Sv. Jakoba. Ob tej priložnosti bosta govorila Arturo Calabria in Pavla Starc za FGCI. V nedeljo pa bosta o političnem in gospodarskem položaju govorila Stojan Spetič in Ugo Poli.

«Samoumevni» molk

Škofijska komisija, ki preučuje vprašanja o delu, nam je poslala v objavo komuniké, v katerem vabi delavske organizacije, naj ji čimprej vrnejo izpolnjene anketne liste, ki so jih njeni člani razdeljevali avgusta. Anketa bo omogočila «analizo delovne stvarnosti v naši pokrajini», le-to pa bo komisija, kot «avtentična glasiteljica tržaških delavcev» iznesla na vsedržavnem kongresu, ki bo v Rimu od 15. do 19. oktobra na temo: «Delo je za človeka: zaposlitev, načrtovanje, sodelovanje.»

V imenu komisije je nekdo, čigar podpis je nečitljiv, pripisal opombo. V njej se opravičuje, da v anketi niso omenjeni slovenski delavci, češ da je to «samoumevna in temeljna stvarnost» (si riteneva una realtà implicita e fondamentale). To narobe obrnjeno logiko smo že večkrat slišali in jo tudi vedno odklanjali. Prepričani smo, da je treba «samoumevno» in temeljno stvarnost upoštevati in jo resnično spoštovati. Ali pa je avtentičnost škofijske komisije v tem, da «samoumevne in temeljne stvarnosti» jemlje na znanje in jih v javnosti (tudi samoumevno) zamolči?

Industrijci o enotnosti občinskega sveta

Združenje industrijcev v Trstu je zadovoljno z enotnostjo, ki jo je pokazal tržaški občinski svet do problemov in potreb tržaškega gospodarstva. To zadovoljstvo je izraženo v tiskovnem poročilu, ki ga je odbor združenja pod vodstvom predsednika Pacorinija izdal ob koncu včerajšnje seje, ki je bila posvečena ravno obravnavi perečih gospodarskih vprašanj Trsta, s krizo v ladjedelstvu in železarskem sektorju na čelu. Resolucija, ki jo je izdal tržaški občinski svet v zvezi z gospodarsko krizo, je po mnenju združenja industrijcev zgovoren dokaz, da je Trst še vedno sposoben nastopiti složno in enotno, ko gre za obrambo lastnih življenjskih interesov.

Da bo tržaško gospodarstvo lahko počasi zlezlo iz krize, je zlasti potrebna večja proizvodna dejavnost. In to je glavni cilj, ki ga nakazuje tudi resolucija občinskega sveta. Po mnenju združenja industrijcev bo nadaljnji porast proizvodne dejavnosti zlasti odvisen od uresničevanja načrtov za gradnjo termoelektrične centrale in premogovnega terminala. Ta projekt je priložnost, da Trst dokaže svoje sposobnosti pri premagovanju kriznih situacij.

Zmešnjava s strešicami

Nadaljuje se boj za strešice v telefonskem imeniku. Tokrat je tržaški zdravnik Mario Spetič poslal protestno pismo generalnemu direktorju telefonske družbe SIP v Trstu. Pismu je priložil tudi dokumentacijo vse zadeve.

Spetič opozarja v pismu na prošnjo, ki jo je direktor odobril, da se ime Spetič zapiše v telefonskem imeniku za leto 1983/84 in seveda dalje s strešico. Pa se obljuba ni izpolnila; Spetič je ostal po starem Spetič. Upravni urad, ki skrbi za imenike, je prošnjo in direktorjevo obljubo očitno prezrl. Vse drugačno usodo pa je doživela strešica v plačanem oglasu na rumenih straneh za katere skrbi družba SEAT in sicer pod rubriko «okulist»; tu je Spetič s strešico.

Bistvo zadeve je seveda v tem, da se telefonska uprava ni zmenila za to, da bi zapisala slovenski priimek, kot se pač uradno piše. Pozabljenost ali slaba volja? Nagibamo se k drugi varianti, saj družba, ki izdaja imenik, na rumenih straneh strešice ni pozabila...

V nedeljo

Šagra mandrijerjev

V nedeljo, 2. oktobra, ob 16. uri bo v ljudskem domu v Podlonjerju (Ul. Masaccio 4) «Šagra mandrijerjev», ki jo prireja slovenski kulturni društvi «Union» iz Podlonjerja in «Slavko Škamperle» od Sv. Ivana. S to hvallevrdno pobudo društvi vztrajno nadaljujeta po poti obnavljanja nekdanjih značilnih slovenskih navad v tem predmetnem predelu.

V zvezi s pripravami na šagro je bilo sinoči v podlonjerskem ljudskem domu javno srečanje s krajevnim prebivalstvom.

Z mednarodnega kongresa CGIL-CISL-UIL v hotelu Enalc Na delovnem mestu so ženske še vedno hudo diskriminirane

Na sto uslužbenec, zaposlenih v javnih službah, je 40 žensk. Po neuradnih ocenah (točnih podatkih namreč ni), je torej v Italiji milijon in tristo tisoč žensk, ki delajo v javnih strukturah. Toda od teh jih le 3 odstotke doseže najvišje položaje. In še: med uradniki in delavci, ki so stalno zaposleni na raznih ministrstvih, je 37 odstotkov žensk, med onimi, ki nimajo stalnega mesta, pa se število žensk pomakne kar na 52 odstotkov. To je nekaj zgornjih podatkov, ki dokazujejo, če je sploh treba, da je vloga žensk na področju de'la še vedno v manjvrednem položaju.

Toda kaj narediti v času, ko gospodarska kriza in tehnološke inovacije neusmiljeno potiskajo iz delovnega sveta v prvi vrsti kategorije, ki so najbolj šibke in imajo najnižjo profesionalnost? Kako ščititi in ovrednotiti problematiko ženskega dela v tako neaklonjenih razmerah? Da bi izluščili odgovore na ta vprašanja, ki niso značilna le za Italijo, ampak tudi za vso Evropo in sploh za industrializirane države, je italijanska vsedržavna federacija CGIL - CISL - UIL priredila kongres o »profesionalnosti žensk v javnih službah«. Posvet, začel se je včeraj v prostorih hotela Enalc pod Nabrežino, je mednarodnega značaja in prvi take vrste v Evropi.

Okrog 120 delegatov in delegatov iz Italije ter devetih evropskih držav je včeraj najprej pozdravil predsednik deželne odbora Comelli, ki je med drugim izrazil potrebo in skrb, da pride do takih rešitev, ki ne bi imele negativnih posledic na družinsko življenje, katerega glavni stebler, je dejal Comelli, je še vedno poslanstvo žensk. Marsikatera delegatka je pri tem pripomnila, da si od odgovornih politikov pričakuje tudi skrb za učinkovitost javnih storitev, s katerimi naj bi olajšali dvojno delo matere in delavke.

Prav javne storitve so namreč ena izmed glavnih tem kongresa. Uslužbenke v javnih službah imajo do njih dvojni odnos: z ene strani so porabnice, z druge pa v veliki meri tudi upraviteljice služb. V podrobnem poročilu Tine Torpmasini je bilo razbrati realno možnost, ki jo sindikalne organizacije predlagajo državnim organom, da se z raznimi posegi izboljša položaj uslužbenih žensk in obenem tudi učinkovitost storitev. Potrebno pa je uresničiti zakon o krajevni avtonomiji in točno definirati posamezne pristojnosti. To bi tudi pomenilo stvaren korak naprej v uvajanju vseh reform, še posebno zdravstvenih. Za zaposlene ženske, še posebno v preveciji njene emarginiranosti na delov-

nem mestu in proti neupoštevanju njene delovne sposobnosti, pa je treba nastopiti na področju izobraževanja in poklicnega usposabljanja. Potrebno je treba spremeniti in preurediti zakonodajo o šolstvu in poklicnem usmerjanju. V tem smislu je tajnik vsedržavne organizacije CISL Melinelli v ime-

nu celotne federacije CGIL - CISL - UIL zatrdil, da bo sindikat, uveljavil to problematiko pri vseh evropskih sindikalnih federacijah, še posebno v okviru EGS.

Kongres se danes nadaljuje z debato, jutri pa bodo izoblikovali zaključke in morebitne konkretne predloge.

Kongres zdravnikov za prvo pomoč

V Trstu se je včeraj pričel osmi vsedržavni kongres združenja zdravnikov za prvo pomoč. Dvesto udeležencev iz vseh krajev države bo tri dni obravnavalo najrazličnejše aspekte zdravniške službe prve pomoči. Problemov, s katerimi se ta služba sooča, je veliko in mnogo jih je prišlo na dan že med včerajšnjimi prvimi posegi. Zdravniki za prvo pomoč so namreč marsikdaj prisiljeni delovati v okolju in z organiki, ki še zdaleč ne ustrezajo potrebam. Temu je treba dodati še dejstvo, da imajo zdravniki za prvo pomoč vedno polne roke dela in predvsem nosijo velike odgovornosti. Vse to se še vedno premalo upošteva.

Ena osrednjih tem kongresa je tudi vprašanje strokovne usposobljenosti zdravnikov za prvo pomoč. Upošteva-joč, da se morajo ukvarjati z najrazličnejšimi primeri telesnih poškodb in obolenj, mora biti njihovo znanje raztegnjeno na najrazličnejša zdravniška področja, čemur pa danes ni tako. Tu gre predvsem za vprašanje univerzitetne priprave, ki se bo morala prilagoditi novim potrebam. Nekateri nujni posegi terjajo od zdravnika do-

ločno specifično znanje, to pomeni, da bo moral zdravnik za prvo pomoč raztegniti svoje znanje, upoštevajoč seveda pri tem le nujnostni aspekt posameznega nujnostnega posega.

O teh in drugih vprašanjih se bo kongres izrekel danes in jutri, ko bo med drugimi govoril tudi direktor

travmatološke klinike ljubljanske univerze I. Kalinšek. Govoril bo o organizaciji zdravstvene oskrbe pri katastrofah.

Včerajšnje uradne otvoritve kongresa so se udeležili tudi številni predstavniki tržaškega političnega, družbenega in kulturnega življenja.

PISMO ŽUPANA CRAXIJU

Novi tržaški župan Richetti je pismeno seznanil predsednika vlade Craxija o vsebini resolucije, ki jo je v torek soglasno odobrili tržaški občinski svet in ki izraža hudo zaskrbljenost zaradi krize podjetij z državno udeležbo v našem mestu. Richetti je v pismu pismeno poudaril, da so prisotnosti državnih podjetij v našem mestu botrovali posebni razlogi gospodarske, politične in zemljepisne narave ter da bi skrčenje zaposlitve na tem področju imelo zelo hude, ne samo gospodarske posledice.

Z vsebino resolucije tržaškega občinskega sveta so bili seznanjeni tudi ministri za državne udeležbe, za industrijo in za trgovinsko mornarico, predsedniki IRI, Fincantieri, Finmare in Finsider, krajevni parlamentarci, deželna uprava, sindikati in mestni industriji.

Aquila: brez načrta ne bo denarja

Ravnateljstvo naftne čistilnice Aquila v Zavljah je zaprosilo deželno upravo za finančno pomoč, češ da v nasprotnem primeru ne bo moglo ohraniti dosedanje rafinerijske in zaposlenostne ravni. Socialistična skupina v deželni svet je v tej zvezi poudarila, da je finančni prispevek dežele odvisen od tega, če in kdaj bo vodstvo čistilnice predložilo smotrni načrt za sanacijo in proizvodne naložbe; drugače bi denar šel v nič. Na sestanku, ki mu je prisostvoval tudi odbornik za industrijo Francescutto, so izrecno naglasili, da stranke deželne večine že leto dni čakajo na tak načrt.

Čezmejno sodelovanje med sindikati

V našem mestu sta se včeraj sešli delegaciji pokrajinskega in deželnega vodstva sindikata CISL ter Obalnokraškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Vodila sta ju tajnika Bruno Degrassi in Ciril Mezek. Delegaciji sta si izmenjali informacije o zdajšnjem delu sindikalnih organizacij na obeh straneh meje, poseben poudarek pa sta namenili izglede za sodelovanje med tržaško in koprsko luko ter problemom obmejne delovne sile. Spetifična vprašanja, ki zadevajo delovni svet in gospodarstvo mejnih območij bosta delegaciji poglobili na podobnem sestanku v Kopru. Obe strani sta poudarili potrebo po okrepitevi vzajemnih odnosov v korist delovnih ljudi in sosednih ljudstev in v prizadevanju za popustitev mednarodne napetosti in mir.

Servisni center za majhno industrijo

Konzorcij Centra za znanstvene in tehnološke raziskave bo pristopil k delniški družbi, ki bo upravljala deželni servisni center za majhno industrijo. Novoustanovljeni center, ki ga predvideva ustrezni deželni zakon bo imel svoj sedež v sklopu Centra za znanstveno-tehnološke raziskave pri Padričah. Njegova prvenstvena naloga bo sistematična služba za razvoj inovacijskih raziskav in njih tehnološki prenos na manjša podjetja.

Poleg konzorcija padriškega centra bodo pri novi pobudi sodelovali še deželna zveza industrijcev, deželno združenje majhnih in srednjih industrij ter finančna družba Friulia. Prvi dve zvezi sta že formalno pristali k projektu, Friulia pa bi morala pristopiti v kratkem.

«Nagrada Italija» prihodnjič v Trstu

V sredo se je prvič sestel novoizvoljeni odbor tržaške občine, ki je razpravljal o vrsti sklepov, ki zadevajo normalne upravne posle. Med drugim je odbor vzel na znanje možnost, da bi bila naslednja izdaja «Nagrada Italije» v Trstu. Gre za znani mednarodni festival televizijskih produkcij, ki ga organizira RAI. Letos je manifestacija na otoku Capri.

«Nagrada Italija» uživa mednarodni sloves in privabi približno 600 operaterjev iz vsega sveta. Tržaški občinski odbor je v tem smislu pozdravil možnost, da se bo prihodnja edicija vršila v našem mestu, saj bi pomenilo seznaniti široko javnost s kulturnimi aspekti Trsta. Odbor je zato sklenil, da se prireditve podrobno pripravi. Manifestacija naj bi potekala v prostorih Pomorske postaje, ki bi jih bilo treba primerno prirediti.

Po kratki in mučni bolezni nas je zapustil naš dragi

Andrej Krizmančič

(Tičtov)

Pogreb bo jutri, 1. oktobra, ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v bazoviško cerkev.

Zalostno vest sporočajo žena Katka, sin Danilo in hči Silvana z družinama, bratje, sestre ter drugo sorodstvo

Bazovica, 30. septembra 1983
(Občinsko pogrebno podjetje)

Sekcija KPI Bazovica izreka iskreno sožalje tov. Silvani Krizmančič ob težki izgubi očeta Andreja.

DANES PRVI DAN FESTIVALA FESTIVALOV

V kinodvorani Ariston bodo drevo slovesno odprli četrti Festival festivalov, to je vsakoleten pregled najboljših filmov sezone, ki so bili na grajeni na raznih mednarodnih filmskih festivalih.

Letošnji Festival festivalov bo odprl film Andreja Tarkovskega «No-stalghija». Na današnjem predvajanju bo prisoten glavni giralec Erland Josephson, ki ravno te dni snema v Trstu nov film. Drugi film na sporedu bo «Asteroid» znanstvenofantastični, temu pa bodo sledili Allenov Zelig, Scorsesejev «Re per una notte» z Robertom De Niro in Jerryjem Lewisom, zadnji Fellinijev film «E la nave va», Bergmanov «Fanny e Alexander», Brassov «La chiave», Altmanov «Streamers», Wajdov «Danton» in razni drugi. Filmova revija bo namreč trajala do prihodnjega junija

Kot običajno bo tudi letošnji festival tekmovalnega značaja. Filme bo ocenjevala posebna komisija, ki jo sestavljajo kritik Callisto Cosulich (predsednik komisije), slovenski režiser Matjaž Klopčič, odgovorni za kulturne oddaje tretje mreže RAI Adriano Catani, pisatelj Furio Bordon in predstavnica Cappelle Undergründ Annamaria Percavassi.

Za občinstvo so kot druga leta v prodaji posebni abonmaji s precejšnjimi popusti.

Ameriški filmi v originalni verziji

Italijansko-ameriško združenje bo tudi letos priredilo za svoje člane revijo ameriških filmov, povečini u-spešnic, v originalni verziji. Letos bodo vključeni v revijo filmi iz zadnjih dveh let.

Revijo bo 20. oktobra odprl film «Tootsie» Sidneyja Pollacka z Dustinom Hoffmanom, kateremu bodo sledili še «The Verdict» Sidneyja Lumeta, «One from the Heart» Francisca F. Coppola, «Buddy Buddy» Billyja Wilderja, «An Officer and a Gentleman», «48 Hours», «Blue Thunder» in zadnji film Woodyja Allena «Zelig», ki so ga predstavili na letošnjem beneškem filmskem festivalu.

Filme bodo kot običajno predvajali v kinodvorani Ariston ob 16., 18. in 20.30. Vse potrebne informacije za vpisovanje nudi tajništvo združenja v Ul. Roma 15 od 16. do 19.30 (tel. 630301).

Železarna Terni: posl. Cuffaro kritizira ministra in Finsider

Ministra Altissimo (industrija) in Darida (državne soudeležbe) sta na skupnem zasedanju poslanskih komisij za industrijo in proračun spregovorila o položaju italijanskega železarstva. V razpravo, ki je sledila njunim poročilom, je posegel tudi tržaški komunistični poslanec Antonino Cuffaro. Medtem ko so Japonci potrojili naložbe v železarstvu, je dejal, naša ministra nista postregla z nobeno idejo, kaj šele s predlogom o tem, kar je potrebno za sanacijo pomembne industrijske zvrsti. Cuffaro je ministroma očital, da sploh nista omenila škedenjske železarne Terni, družbi Finsider pa, da je klonila izsiljevanju francoske Pont de Musson, ki nadzoruje tržaški obrat pa tudi o-brat Tubighisa v Cegoletu (FJ-K). Načrt za preusmeritev proizvodnje k izdelovanju cevi v škedenjski železarni, kateremu je deželna uprava namenila 20 milijard lir, je Finsider naročila prav francoski družbi, ki pa gotovo ne zagovarja italijanskih in tržaških interesov. Nazadnje načrt Finsider - IRI ogroža sam obstanek železarne Terni, je še dejal Cuffaro in zahteval proti-ukrepanje.

Stavka v avtoprevozništvu in spediterstvu

V ponedeljek in deloma v torek, 3. in 4. oktobra, bo deželna stavka uslužbenec v avtoprevozništvu in spediterstvu. Oklale so jo stanovske organizacije v sklopu enotne sindikalne zveze CGIL - CISL - UIL, ker podjetniki nočejo nameščencem obnoviti skupne delovne pogodbe, ki bi morala veljati na vsem državnem ozemlju in za vse dejavnike tovornih prevozov. Prejšnja delovna pogodba, piše v sindikalnem sporočilu, je zapadla pred dobrimi 20 meseci, avtoprevozniki in spediterji pa zahtevajo za svojo delovno silo ločeno pogodbo, kar za sindikaliste ni sprejemljivo. Zaradi tega bo v ponedeljek 24-urna stavka vsega nepotujočega osebja, medtem ko bodo vozniki tovornjakov na vsedržavnih in mednarodnih progah prekrizali roke ob 20. uri v nedeljo in spet poprijeli za delo po 20. uri v torek, 4. oktobra.

Zaradi ponarejenih mark v zapor

Policija je aretirala 39-letnega jugoslovanskega državljana Evgena Oplaniča, ker je imel na sebi več ponarejenih nemških mark. Da se suka okrog trga pri Rusem mostu neki tip s ponarejenimi bankovci, je opozoril policijo trgovec, kateremu je Oplanič hotel plačati kupljeno blago z bankovcem po 100 mark. Agenti so osumljenega moškega kmalu izsledili, vendar ga niso takoj prijeli. V prepričanju, da ima pajdaše, so mu sledili, dokler se ni srečal z nekim moškim, pozneje identificiranim za 41-letnega Antonia Ara. Med osebnim pregledom so ugotovili, da je Jugoslovčan imel v žepu 180 bankovcev po 100 mark (seveda ponarejenih), pri Ari pa niso našli nič sumljivega in so ga zato izpustili. Oplanič je izjavil, da je denar kupil od nekega neznanca znotraj železniške postaje. Ker se mu je zdela menjava dobra, jo je izkoristil. Tej nav-ivni verziji pa agenti niso verjeli.

GROZDJE ZA VINO

SUPERORTOFRUTTICOLO — Trg Cagni 1
(zadnja postaja št. 19) TELEFON 81-03-21

SAMO IZBRANO BELO IN ČRNO GROZDJE

Gledališča

CANKARJEV DOM - Ljubljana
Razstave
Do 6. novembra (Sprejemna dvorana)
arheološka razstava Kelti in njihovi sodobniki na ozemlju Jugoslavije.
Velika dvorana
Danes, 30. t.m., ob 19.30: Simfonični orkester Slovenske filharmonije.
Jutri, 1. oktobra, ob 18. uri: Moški pevski zbor «Kaval» iz Sofije.
Srednja dvorana
Danes, 30. t.m., ob 16. in 20. uri: Wojciech Bogusławski «Lodoiska» Lutkovno gledališče Arlekin iz Lodza, Poljska.
Jutri, 1. oktobra, ob 10. uri: Otroška matineja.
Okrogla dvorana
Danes, 30. t.m., ob 22. uri: Pavliha '83 — satirični kabaret. Prireditelje bo posneta in predvajana jutri, 1. oktobra, ob 20. uri.
PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE
Danes, 30. t.m., ob 20. uri: W. Shakespeare «Troilus in Kresida». Predstava za abonma S - petek in S - petek B ter izven v veliki dvorani Kulturnega doma v N. Gorici.

Koncerti

V ponedeljek, 3. oktobra, ob 20.30 v katedrali sv. Justa bo nastopil zbor «Cappella civica» iz Trsta. Dirigent Giuseppe Radole, organist Marco Sofianopulo.

Kino

Ariston 19.30—22.00 «Nostalghia». Režija A. Tarkovski. Ob 21.30 srečanje s filmskim igralcem Erlandom Josephsonom.
Eden 17.00 «Al bar dello sport». Lino Banfi.
Fenice 17.00 «Flashdance». M. Nouri.
Nazionale Dvorana št. 1 15.45 «Superman III».
Dvorana št. 2 15.30 «Love - Adolescence - perversa». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Dvorana št. 3 16.30 «Zombi Antrophagus».
Grattacielo 16.30 «Tuono blu».
Mignon 16.30 «Dolce e selvaggio».
Aurora 17.00 «Venom». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Capitol 17.00 «The Blues brothers».
Radio 15.30 «Vibrazione sessuale». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.30 «Flash excitement». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Moderno 17.00—22.00 «Turbo times».
Lumiere 16.30 «Stati di allucinazione».

Razna obvestila

Repentabska občinska uprava bo začasno sprejela v službo od 3. oktobra do 30. junija prihodnjega leta čistilko, ki bo skrbela za čiščenje telovadnice v Repnu po 3 ure dnevno. Zanimane občanke naj vložijo prošnjo na občinsko tajništvo še danes, 30. t.m.
Godba na pihala iz Ricmanj obvešča, da je vpisovanje v glasbeno šolo danes, 30. t.m., in jutri, 1. oktobra, od 18. do 20. ure v Kulturnem domu v Ricmanjih.
Slovenska gobarska družina - Trst priredi jutri in v nedeljo, 1. in 2. oktobra, V. razstavo svežih gob v Prosvetnem domu na Opčinah. Odprta bo nepretrgoma od 9. do 19. ure. Šole si jo lahko ogledajo v ponedeljek zjutraj.
Foto Trst 80 obvešča, da bo seja danes, 30. t.m., ob 20. uri v Ul. sv. Frančiška 20/II. nadstr. Vabljeni člani in prijatelji!
KRUT sporoča, da sprejema prijave za sledeče interesne dejavnosti: telovadba, plavanje, balinanje, keglanje, streljanje in šah. Vpisovanje in informacije na začasnem sed žu krožka v Ul. Montecchi 6/IV., tel. 795136, vsak dan, razen ob sobotah, od 9. do 12. ure.

Včeraj-danes

Danes, PETEK, 30. septembra
JELKA
Sonce vzide ob 6.01 in zatone ob 17.49
— Dolžina dneva 11.48 — Luna vzide ob 23.13 in zatone ob 14.33.
Jutri, SOBOTA, 1. oktobra
SEVER

Vreme včeraj: temperatura ob 12. uri 20,6 stopinje, zračni tlak 1017,2 mb ustaljen, brezvetrie, vlaga 61-odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 20,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Chiara Spinetti, Isabella Zeccone, Paola Di Bella, Gabriele Corsani.
UMRLI SO: 87-letna Ernesta Luin por. Montebello, 51-letna Ondina Gabersi por. Bianchi, 50-letna Maria Luisa Lazzari por. Marincich, 70-letni Andrea Križmančič, 83-letni Valentino Stofa, 79-letna Alice Rutter, 84-letni Vittorio Tamaro, 23-letni Giorgio Vodopivec, 80-letna Anna Padovan, 69-letna Palmira Primosi, 72-letni Raimondo Pasqualini.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Trg Cavana 1, Trg Giotti (S. Francesco) 1, Largo Osoppo 1, Ul. Zorutti 19, Prosek, Milje (Lungomare Venezia 3).

(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24.
NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Trg Oberdan 2, Ulica T. Vecellio 24, Prosek, Milje (Lungomare Venezia 3).

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 9171, predpraznična od 16. do 20. ure in praznična od 8. do 20.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrezina: tel. 200-121, Sesljan: tel. 209-197.

razpisuje

ABONMA ZA SEZONO 1983 - 84

Vpisovanje abonentov ob delavnikih do 5. oktobra, od 10. do 12. ure ter od 18. do 20. ure pri glavni blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4.

Dosedanji abonent lahko obnovijo abonma tudi telefonsko še danes, 30. septembra od 9. do 14. ure, telefon 734 265 - 734 269.

Nadaljuje se vpisovanje v baletno šolo v Kulturnem domu vsak dan dopoldne.

TPPZ P. Tomažič POZOR!

Danes, ob 20.30 generalna vaja za nastop v nedeljo, 2. oktobra, ob 14.15 v Mačkoljah

Obenem bomo pripravili program za Pordenon — 6. oktobra, kjer bomo nastopali v Piancavallo ob 40-letnici odprniškega gibanja v Italiji. Spomenik bo otvoril predsednik italijanske republike Sandro Pertini.

Vsi in točni!

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

SKD Barkovlje priredi v nedeljo, 2. oktobra, v društvenih prostorih Ul. Cereto 12 «Tradicionalni praznik karamalov». Postregli vam bomo z ribami, «fanciji z dušo», domačim pecivom, dobro kapljico in drugim. Začetek ob 16. uri. Vabljeni!

Vpisovanje in prva vaja otroškega zbora F. Venturini bo jutri, 1. oktobra, ob 14. uri v kulturnem centru A. Ukmar-Miro pri Domju. Vabljeni vsi otroci, ki jim je petje všeč.

KD Lipa vabi jutri, 1. oktobra, o 20.30 v Bazoviškem domu na gledališko predstavo «Pik-nik s tvojo ženo» v izvedbi KD Bazovica z Reke.

Odsek otroške folklorne KD Rdeča zve zda sporoča, da bo prva vaja za mladince, ki obiskujejo srednjo šolo, jutri, 1. oktobra, ob 15. uri v telovadnici osnovne šole L. Kororavec - Gorazd v Saležu. Vabljeni!

KD Primorsko - Mačkolje priredi ob 40-letnici požiga vasi in v spomin na usmrtnitev 11 vaščanov spominsko svečanost v nedeljo, 2. oktobra, s pričetkom ob 14.30 pri spomeniku padlim v Mačkoljah. Od tod bo sprevod krenil do občinske hiše, kjer se bo svečanost nadaljevala. Program: pozdravi in govor, recital v izvedbi članov KD Primorsko, igrala bo godba na pihala Breg in koncert TPPZ P. Tomažič. Poskrbljeno bo za partizanski golaž in pristno domačo kapljico.

Izleti

Združenje Union, Podlonjer in Sv. Ivan priredi enodnevni izlet 9. oktobra v Goriška Brda na sladko vino. Informacije vsak tork in četrtek od 17. do 19. ure v Ul. Valdirivo 30/II. nadstr., tel. 64459 ali 732858.

SPDT obvešča, da je v nedeljo, 2. oktobra, odhod avtobusa v Žabnice na slovesnost otvoritve planinskega doma Mangart ob 7. uri izpred sodnijske palače.

Razstave

Jutri, 1. oktobra, ob 18. uri bo v galeriji «Sant'Elena» v Ul. degli Artisti 2 odprta razstava slikarja Lucia Covre. Razstava bo odprta do 10. oktobra.

Jutri, 1. oktobra, ob 18. uri v galeriji «Corsia Stadions» bo otvoritev razstave slikarja Maria Bellotta.

V Gregorčičevi dvorani razstavlja tapiserie Cvetka Radanovič. Razstava je odprta od 9. do 12.30 ter od 16. do 19. ure.

MENJALNICA vseh tujih valut

29. 9. 1983

Ameriški dolar	1.597,—
Kanadski dolar	1.295,—
Švicarski frank	748,—
Danska krona	165,—
Norveška krona	214,—
Švedska krona	202,—
Holandski florint	539,—
Francoski frank	197,—
Belgijski frank	26,—
Funt sterling	2.390,—
Irski sterling	1.870,—
Nemška marka	603,—
Avstrijski šiling	85,—
Portugalski eskudo	11,—
Španska pezeta	10,—
Japonski jen	5,—
Avstralski dolar	1.300,—
Grška dragma	14,—
Debeli dinar	12,50
Mali dinar	12,25

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

Čestitke

Danes praznuje rojstni dan oče in nono RINO KRALJ. Mnogo zdravja v nadaljnjem življenju mu želita hči Alda s Sergijem. Irina in Peter pa pošiljata nonotu koš poljubčkov.

Mali oglasi

telefon (040) 794672

ABSOLVENTKA na univerzi z raznovrstno delovno izkušnjo in z veseljem do dela, išče zaposlitev v kakem uradu, tvrdki ali organizaciji. Pismen: ponudbe na Primorski dnevnik, Ul. Montecchi 6, Trst — pod šifro «Zaposlitev».

OBČINA DEVIN - NABREŽINA išče za takojšnji sprejem v službo osebo s kvalifikacijo splošne(ga) bolničar-ke(ja), ki jo/ga bo dodelila Domu za ostarele «Bratov Stuparich» v Sesljanu. Začetna neto plača približno 6.000 lir m sečno. Rekviziti: — starostna meja najmanj 18 in največ 35 let, razen izjem, ki jih predvideva zakon; — italijansko državljanstvo; — spričevalo splošne(ga) bolničar-ke(ja). Interes nti morajo županstvu (soba št. 20) predložiti prošnjo na navadnem papirju in v njej navesti osebne podatke in posest rekvizitov, ki so potrebni za sprejem v službo do 7. oktobra 1983.

PRODAM pet stolic, dvoje vrat, posteljo, nočno omarico in merilec za vino. Tel. 040/741670.

DAJEM v najem stanovanje v vasi Vrata pri Čepovanu. Tel. v večernih urah 6773395.

PRODAM Renault 17 TL, letnik '76 v dobrem stanju. Tel. 040/299457.

PRODAM hišo na Kontovelu št. 25, v dobrem stanju, 80 kv. m. Telefonirati na št. 220601 od 13. do 14. ure.

ŽENSKA srednjih let nujno išče zaposlitev kot gospodinjstva pomočnica. Eventualno sprejme v varstvo tudi otroke. Telefonirati v večernih urah na št. 225973.

Izdaja

OKTOBER 83

CCT

Certificati di Credito del Tesoro.

● CCT so državni efekti, oproščeni vsakršnega sedanjega in bodočega davka.

● Varčevalec lahko izbira med rokom: 3 ali 5 let.

● Prvi šestmesečni kupon nudi 8,75% obresti za triletno in 9,25% za petletne efekte.

● Obresti naslednjih šestmesečij so enake doprinosu šestmesečnih BOT plus premija. Ta znaša 0,50 točke za efekte s tri-

letno zapadlostjo in 1 celo točko za efekte s petletno zapadlostjo.

● Varčevalci jih lahko podpišejo pri oken- cih zavoda Banca d'Italia ali pri drugem kreditnem zavodu po emisijski ceni, ne da bi plačali kakršnekoli provizije.

● Nudijo letni donos, ki je višji od donosa BOT.

● Imajo široko tržišče in se po potrebi z lahkoto vnovčijo.

Ponudba občinstvu

od 3. do 7. oktobra

Emisijska
cena

99,75 %

99,25 %

Rok

3 leta

5 let

Prvi šestmesečni
kupon

8,75 %

9,25 %

Letni doprinos
za 1. šestmesečje

18,40 %

19,66 %

● Podpisi se lahko vršijo v gotovini ali z vplačilom CCT z zapadlostjo 1.10.1983

Dom «Mangart» bodo v nedeljo predali njegovemu namenu

V nedeljo bodo v Žabnicah v Kanalski dolini slovesno odprli prvi slovenski zamejski planinski dom v Italiji. Dom je last zadruga Mangart, ki je že daljnega leta 1972 odkupila staro dvonadstropno hišo in teren okoli nje. Dom ima torej za sabo 11-letno «zgodovino», ki ima mnogo svetlih in temnih točk, zato pa so vsi zamejski planinci s toliko večjim navdušenjem dočakali ta slavnostni trenutek. Načrta za prenovitvena dela je opravil inž. Močnik, dela pa je izvedlo podjetje Kravina iz Žabnic.

Pomena tega planinskega objekta ni treba posebej poudarjati. To bo zamejska postojanka za vse letne čase. Postavljena je namreč na strateškem mestu v Kanalski dolini, tako da je idealna za smučarje pozimi in za izletnike v sredo in višje gorje poleti. Prav zato je zadruga, ki šteje 92 članov, odločila, da bo poiskala postojanko prav v Kanalski dolini. Prvotni nameni so bili sicer skromni, saj je bilo tudi denarja bolj malo, vendar se je pobuda tako razrasla, da je koča res prostorna, udobna in vsestransko funkcionalna. Nanizajmo torej nekaj števil. Dom Mangart ima 52 ležišč, ki se lahko v primeru potrebe tudi «razširijo», ima dva velika prostora — jedilnici v pritičju, opremljen pa je z vsemi modernimi sanitariji, seveda s toplo vodo in drugimi udobnostmi, ki so sicer celo luksuz za planinsko kočo v pravem pomenu besede. Pred domom pa je prostrani travnik, na katerem bodo počasi uredili igrišča za otroke in odrasle, balinarske steze, odbojkarstvo in košarkarsko igrišče in podobno.

Največ težav je bilo seveda pri ključku del. Tej zadrugi, ki temelji na delniški osnovi brez dobičarskih namenov (zato je tudi dobila denarno podporo s strani pristojnih deželnih organov), so pomagali prostovoljci iz Trsta, Nove Gorice, Ljubljane in še od drugod, ki so opravili na

stotine ur dela, pa tudi razne tovarne, trdnice ali društva. Za vse naj omenimo planinsko društvo Avtomontaja iz Ljubljane, ki je darovalo odeje in rjuhe ali pa Meblo - Gorica, ki je poskrbel za notranjo lesno opremo s pohištvo vred.

Kot rečeno, bo slavnostni dan v nedeljo. Program se bo pričel okoli 11. ure, ko bodo dospeli vsi avtobusi, osebni avtomobili, pa tudi vlak iz Trsta z velikim številom planincev. Dvojezična slavnostna govora bosta imela predsednik zadruga Stanko Požar in pa častna predsednica SPDT dr. Sonja Mašera. Po govorih bo ogled doma, nastop godbe z Jesenic, domačega pevskega zbora iz Žabnic, kake folklorne skupine in še marsikaj. Pristotni bodo dobili tudi «paštašuto», v popoldanskih urah pa bo prosta zabava na prostranem travniku pred domom. Predvideva se, da se bodo slavja, poleg zamejskih planincev in krajevnih oblasti, udeležili tudi planinci iz Slovenije in avstrijske Koroške.

Kaj pa po otvoritvi, ko bo dom predan svojemu namenu? Če je bila dograditev in popolno usposobljenje stare hiše sedanjega «Mangarta» prava «odisejada», se bo za druge «odisejake» komaj začela. Dom bo seveda stalno odprt in bo torej imel oskrbnika, važno pa je, da se ga takoj na začetku začnejo posluževati vse naše šole (prav zato so bili na otvoritev vabljeni ravnatelji vseh slovenskih šol), pa tudi naša športna in prosvetna društva, rekreacijske skupine, večje grupe ali pa samo posamezni planinci in ljubitelji prirode in svežega zraka. Zato je v tem trenutku posluževanje in propagiranje tega planinskega doma bistvene važnosti. Zato pa so tudi vsi vabljeni na nedeljsko otvoritev, da se sami na lastne oči prepričajo o lepoti, udobnosti in po drugi strani, o pomenu tega edinega slovenskega planinskega objekta v Italiji.

D. J.

Palčič v Novi Gorici

Danes ob 18. uri bodo v galeriji Meblo v Novi Gorici odprli razstavo risb in grafik Kladivja Palčiča. Na sliki risba trganka «Sibila»

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal
13.00 «Adorabili creature» - TV film
13.30 TV dnevnik
14.00 «Sulle strade della California» - TV film
15.00 Kulturne aktualnosti dnevnika 1
15.30 Sola in vzgoja
16.00 «Orzowei» - nadaljevanka
16.30 Risanka
16.50 Danes v parlamentu
17.00 DNEVNIK 1 - Flash
17.05 «Dick Turpin» - TV film
18.00 «Tutti in pista nel sesto continente»
18.30 «Per favore non mangiate le margherite» - TV film
19.00 Moda v Italiji
19.45 Almanah jutrišnjega dne in Vremenske razmere
20.00 TV dnevnik
20.30 «La sciantosa» - film
22.05 TV dnevnik
22.15 «Tutti gli uomini del presidente»
00.20 DNEVNIK 1 - Zadnje vesti in Danes v parlamentu
00.30 Sola in vzgoja

Drugi kanal
13.00 DNEVNIK 2 - Ob 13. uri
13.30 «Capitol» - nadaljevanka
14.25 «Altair» - film.

16.05 «Simpatiche canaglie» - komični film
16.30 Sola in vzgoja
17.00 «Rhoda» - TV film
17.30 DNEVNIK 2 - Flash
17.35 Iz parlamenta
17.40 «Anello dopo anello» - TV film
18.30 DNEVNIK 2 - Sport
18.40 Inšpektor Derrick - TV film
19.45 DNEVNIK 2
20.30 «Shogun» - nadaljevanka
21.25 Zgodovinski dnevi
22.10 DNEVNIK 2
22.20 «Flippers» - film
23.20 DNEVNIK 2 - Zadnje vesti
23.25 Grosseto: konjske dirke

Tretji kanal
15.30 Sola in vzgoja
16.30 «Don Giovanni in Sicilia» - nadaljevanka
18.00 Glasbena odd. s kantavtorjem Pinom Danielejem
18.35 Glasbena oddaja
19.00 DNEVNIK 3
19.35 «Premio Italia»
20.05 Sola in vzgoja
20.30 «Nel giardino di Klingsor» - film
21.40 DNEVNIK 3
22.15 Koncert Juliette Greco

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana
8.50 TV v šoli
17.20 Poročila
17.25 Festival jugoslovanskih plesnih orkestrrov v Radencih '83
17.55 Čarodejev sin - nadaljevanka
18.25 Obzornik ljubljanskega območja
18.40 Otroške nalezljive bolezni
19.10 Risanka
19.30 TV dnevnik 1
20.00 Zgodovina Slovencev v filmskih freskah: Živa voda - dok. serija
20.40 Ne prezrite
21.00 Šerif v New Yorku
TV nanizanka
22.10 TV dnevnik 2
22.25 Nočni kino: Nož v glavi - film

Koper
14.30 in 16.30 Odprta meja
17.00 TV D - Novice
17.05 TV šola

17.30 Velika dolina - serijski film
18.30 Aktualna tema
19.00 Risanke
19.30 TV D - Stičiče
19.45 Trnova pot - serijski film
20.15 «Človekovi prijatelji» - dok. odd.
20.30 Murphyjeva vojna - film
22.15 Turistični atlas
22.30 TV D - Danes
22.45 Tomislav Ivčić
Italijanske pesmi

Danes bosta v oddaji ODPRTA MEJA tudi vesti:
TRST — Obisk Jerneja Jana, člana izvršnega sveta SR Slovenije pri deželnem odborniku Pietru Zanfagniniju
TRST — Tiskovna konferenca gledališča Verdi

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5
8.30 Pozor na ona dva - TV film
9.10 Phyllis - TV film
9.40 Alice - TV film
10.10 Mary Tyler Moore - TV film
10.40 Lou Grant - TV film
11.40 Dan za dnem - TV film
12.00 Arcibaldo - TV film
12.30 Help! - glasbena igra
13.00 Kosilo je pripravljeno
13.30 Steze - TV nadaljevanka
14.30 General Hospital - TV nadalj.
15.15 «Figli e amanti» - film
17.00 Tarzan - TV film
18.00 Galactica - TV film
19.00 Arcibaldo - TV film
19.30 Baretta - TV film
20.25 TV film
21.25 «Fatto di sangue tra due uomini per causa di una vedova, si sospettano moventi politici»
23.25 Šport: Tenis
00.25 «L'arcidiavolo» - film

RETEQUATTRO
8.30 Ciao, ciao - risanke
9.30 Ljubezen na podstrečju
10.00 Očka, dragi očka - TV film
10.30 «La lunga notte di Louise» - film
12.15 Družina Bredford - TV film
13.15 «Padroncina Flo» - novela
14.00 Agua viva - novela
14.50 «Il falso traditore» - film
16.20 Ciao, ciao - risanke
17.20 Risanka
17.50 CHIPS - TV film
18.50 Dancin' Days - novela
19.30 Dynasty - TV nadaljevanka
20.30 Joe Dancer - film
22.15 Vegas - TV film
23.15 Športna rubrika
Ob koncu «Berretti rossi» - film

ITALIA 1
8.30 Risanke
9.15 Cara, cara - novela
10.00 «Febbre d'amore» - TV nadalj.
10.45 Tudi heroji jočejo - film
12.30 Življenje čarovnice - TV film
13.00 Bim, bum, bam - otroška serija
14.00 Cara, cara - novela
14.40 «Febbre d'amore» - TV nadalj.
15.30 «In casa Lawrence» - TV film
16.30 Bim, bum, bam - otroška serija
18.00 «La casa nella prateria» - TV film
19.00 Wonder Woman - TV film
20.00 «I Puffi» - risanka
20.30 «Come si distrugge la reputazione del più grande agente segreto del mondo» - film
22.15 Agencija Rockford - TV film

23.15 «Una magnum special per Tony Saitta» - film
01.00 Cannon - TV film

TELEPADOVA
7.30 Risanke
8.30 Vohuni onstran meje - film
10.30 Laura - TV film
11.15 Divje srce - TV film
12.00 Agent Pepper - TV film
13.00 Risanke
14.00 Laura - TV film
14.45 Kodeks 3 - TV film
15.45 in 19.00 Risanke
19.30 «L'incredibile Hulk» - TV film
20.30 Vroča noč inšpektorja Tibbsa - film
22.00 Ellery Queen - TV film
23.00 Toma - TV film
24.00 «La nuora giovane» - film

TRIVENETA
7.30 Risanke
8.30 Detektivi - TV film
9.30 TV film
10.00 Monitor
12.30 Horoskop
12.40 «Cowboys in Africa» - TV film
13.30 Kodiak - TV film
14.00 «The Jeffersons» - TV film
14.30 Film
16.00 Filmski program
16.30 Risanke
17.00 TV film
17.30 Risanke
18.00 Vse o motorjih
19.00 Govorimo o ribolovu
20.30 Kraj umora - film
22.00 P.P. Coupons

TELEFRIULI
11.45 Nagradno tekmovanje
12.00 «Insieme amiche mie»
12.45 TV dnevnik
12.00 Tudi bogataši jočejo - TV film
13.30 TV film
14.00 «Picnic» - film
15.45 Oddaja za mlade
16.00 «Spaziotto»
18.20 TV film
18.50 TV film
19.20 Horoskop
19.25 TV dnevnik
19.50 Obrtništvo
20.10 Nagradno tekmovanje
20.30 Tudi bogataši jočejo - TV film
21.00 «Una faccia piena di pugni»
23.00 TV dnevnik
23.10 Abat-jour
23.15 «Un'ombra sulla strada» - film
00.45 Abat-jour

TELEQUATTRO
8.30 Povezava z oddajnikom Italia 1
19.00 Dogodki in komentarji

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 - 10.00 Radijski mozaik: Trim za vsakogar. Pripravlja Sonja Milič - Glasbena matineja 9.15 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: «Nož in jabočko». Dramaturška redakcija in režija: Sergej Verč. 11. del; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 - 13.00 Opoldanski potpuri; 12.00 Na počitnice; 13.20 Zborovska glasba: slovenske umetne in ljudske pesmi; 13.40 Instrumentalni solisti; 14.10 - 16.00 Mladinsko popoldne: Od ekrana do ekrana; 15.45 Literarni listi; 16.00 Klasični album; 17.10 - 19.00 Razširjeni obzornik: Zimzelene melodije; 17.30 Rubrika; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Pričljubljeni motivi; 18.45 Imena naših vasi. Pripravlja Pavle Merku.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

6.30, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro - Jutranji koledar - Vremenska napoved; 6.15 Cestne razmere - Ekonomska priporočila; 6.45 Prometni servis - Napoved radijskih in TV programov; 7.00 Zaključek; 7.15 Val 202; 13.10 Predstavitve popoldanskega programa; 13.20 Zanimivosti, reportaže, pogovori; 13.45 Mladi izva-

V današnjem Primorskem dnevniku ob 17. uri bomo govorili o dejavnosti italijanske narodnostne skupnosti, o zanimivi turistični ponudbi, ko se gostje lahko udeležijo trgatve, pogovor ob 17.30 pa je namenjen udeležencem kiperskega simpozija «Forma viva» v Seči pri Portorožu.

jalci - Objave, kinospored, ekonomska priporočila; 14.20 Naši zbori; 14.35 Glasbene želje poslušalcev po telefonu; 15.25 Ekonomska priporočila; 15.45 Jeklotehna; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Primorski dnevnik - Objave; 17.30 Pogovor o...; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 18.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila; 6.00 Otvoritev in glasba; 6.35 Stanje morja; 7.00 Horoskop; 7.30 Glasba; 9.00 Štiri četrtine; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Glasba; 10.35 Vrtljak; 11.00 Svet mladim; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.40 O kulturi in umetnosti; 15.45 Pesem tedna; 16.15 Orkester La vera Romagna; 17.32 Gran prix; 19.00 Glasba; 20.00 Zaključek sporeda.

RADIO OPČINE

Do 20.00 glasba; 20.30 Lahko noč želi... (pravljica); 20.30 Klapa Rock; dalje Glasbena noč.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.10 Prometne informacije; 6.30 Poročila; 6.45 Prometne informacije (Ljubljana, Koper, Maribor); 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.25 Sprehod po tržnici; 7.35 Prometne informacije; 7.45 Iz naših sporedov; 8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo; 8.35 Glasbena pravljica: Krno Cipci (bes. Polonca Kovač); Klepetava želva; 8.45 Naši umetniki mladim poslušalcem; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate? - Opero Oberon Carla Marie von Webera?; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Vedri zvoki; 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov; 13.20 Osmrtice, obvestila in zabavna glasba; 13.30 Od melodije do melodije; 13.50 Človek in zdravje; 14.05 V plesnih ritmih s Stravinskim in Kodalyjem (Simfonijski RTV Ljubljana in dirigent Anton Nanut); 14.25 Vrtljak; 15.05 Radio danes, radio jutri; 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.55 Minute za EP (prenaša tudi II. program); 16.00 Dogodki in odmevi (prenaša tudi II. in III. program); 16.30 Obvestila in zabavna glasba; 16.35 Vrtljak - vmes: Napotki za turiste; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Pojemo in godemo; 18.15 Gremo v kino; 18.55 Minute za EP; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Vsa zemlja bo z nami zapela...; 20.00 Slovenski solisti in ansambli: Igor Ozim - violina (pri klavirju Marijan Lipovšek) - Filharmonični oddaja o morju in pomorskih - glasba; 22.00 Poročila - Našim rojakom po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini.

Na zadnji seji občinskega sveta v Doberdobi

Vzpodbudna odločitev glede reševanja stanovanjskih problemov občanov

V doberdobski občini nameravajo na svojstven način reševati stanovanjske probleme domačinov, zlasti tistih z nižjimi osebnimi dohodki in ki ne razpolagajo z zazidalnimi parcelami. O tem vprašanju je tekla beseda na zadnji seji občinskega sveta, v sredo popoldne, ki jo je vodil župan dr. Lavrenčič. Občina je lastnica približno 3500 kvadratnih metrov velikega zemljišča v Vrtni ulici, ki ga namerava odstopiti za gradnjo stanovanjskih hiš. Na poti uresničevanja zanimivega načrta so na zadnji seji storili prvi korak. Bil je sprejet predlog o razpisu natečaja za izdelavo okvirnega zazidalnega načrta omenjenega področja z navedbo tipologije gradenj. Najboljše rešitev, izdelano seveda po navodilih občinske uprave, bodo nagradili. Smisel tega načrta je na zadnji seji obrazložil župan dr. Lavrenčič. Hiše naj bi se kar najbolj vključevale v okolje, v celoto. Zemljišče namerava občinska uprava odstopiti po zelo zmernih cenah, vendarle se bodo morali interesirati, oziroma kupci obvezati, da se bodo ob gradnji sicer zasebnih hiš držali predpisane tipologije. V kratkem bo občinski svet imenoval tudi posebno komisijo, ki bo načrta pobliže sledila in ki bo odločala tudi o prodaji po-

sameznih zazidalnih parcel, do katerih naj bi v prvi vrsti imeli pravico domačini. Zapisali smo, da bodo cene zelo zmerne, prednost za odkup pa naj bi imeli domačini z nižjimi osebniimi dohodki.

Sicer pa je bil na zadnji seji občinskega sveta govor tudi o podobnem vprašanju odstopanja, oziroma prodaje jusarskih zemljišč v Jamljah. Svočas je občinski svet zavzel stališče, naj bi posameznih parcel, zlasti manjših parcel za gradnje hiš, ne prodajali, ampak naj bi vprašanje ureditve lastninskih odnosov rešili skupno. Prav na to so na zadnji seji opozorili tudi predstavniki manjšine in zahtevali naj občina čimprej poskrbi za globalno rešitev vprašanja in to v smislu, ki je bil nakazan že pred več leti. Prodaja manjših parcel namreč povzroča skokovito naraščanje vrednosti zemljišč, vendarle samo tistih v neposredni bližini naselja. Po daljši razpravi je občinski svet z večino glasov odobril prodajo dveh parcel v Jamljah.

V nadaljevanju se je bil nato govor o zakupu del za ureditev nekaterih gozdnih in poljskih poti. S prispevkom Kraške gorske skupnosti (7 milijonov) bodo popravili šest po-

ti na območju Doberdoba, Poljan in Jamelj.

Občinski svet je tudi odobril predlog o poveritvi načrtovanja in vodstva del za razširitev stavbe županstva. Načrt bo pripravil geometer Miranda. Sicer pa smo o tem načrtu že obširno poročali pred nekaj dnevi. Naj omenimo še, da so na zadnji seji odobrili izplačilo denarnih prispevkov nekaterim društvom in ustanovam ter podporo župnikom in odobrili finančni obračun poslovanja v lanskem letu. Dokument izkazuje 24,3 milijone lir približno, okrog pet milijonov lir pa so še razpoložljiva sredstva v skladu Bucalossi. Kako bodo pribitek uporabili, niso še odločili.

Naj omenimo še, da je župan na začetku seje poročal o nedavnem obisku pri deželnem odborniku Barnabi glede rešitve finančnega vprašanja načrta za gradnjo srednje šole. Odbornik je obljubil, da se bo za ta problem posebej pozanimal in skušal doseči, da se dvajsetletni prispevek na račun obresti spremeni v enkratni prispevek, brez obveznosti občine za njegovo vračanje. Župan je tudi poročal o nedavnem obisku goriskega prefekta Siclarija. Tudi on je zagotovil svojo pomoč in posredovanje za ugodno rešitev vprašanja.

Varstvo za 60 malčkov

Otroške jasli v zavodu Marinke Ribičič v Novi Gorici

Nova Gorica je po sestavi prebivalcev mlado mesto, ki se nadalje veča in širi. Zaradi tega je število otrok veliko, saj denimo samo osnovne šole obiskuje nad 6.500 učencev. V otroških vrtcih pa je približno 1.500 otrok. Nad njimi bdijo vzgojiteljice in ostalo osebje Vzgojno - varstvenega zavoda «Marinka Ribičič». Vrtcem so se sedaj pridružile otroške jasli, ki predstavljajo pomembno novost in dosežek pri poglabljanju otroškega varstva. Predvsem zaradi tega, ker so objekt zgradili z denarjem, ki so ga zbrali delavci in drugi občani s samopriskom. Očitna je torej solidarnost, pa vzajemnost med Novogoričani, ko gre za reševanje akutnih težav oziroma za izvajanje načrtov s področja družbenega standarda. Za jasli so zbrali približno 3 milijarde starih dinarjev.

Jasli imajo štiri igralne prostore za štiri skupine otrok, v starosti od osmih mesecev pa do treh let. Vanje so sprejeli 60 otrok in tako so mnoge prošnje oziroma želje ostale neizpolnjene. Cena varstva in oskrbe znaša od 300 tisoč do 550 tisoč starih dinarjev mesečno. Cene so za zdaj torej različne, upoštevajoč pač gnotne možnosti oziroma socialno stanje staršev. Tudi najvišja cena pa ne krije dejanskih stroškov, ki jih ima Vzgojno - varstvena organizacija «Marinka Ribičič». Slednje ocenjuje-

jo na 700 tisoč starih dinarjev na mesec za vsakega otroka v jasli. Razvidno je torej, da družbena skupnost tudi v sedanjih zapletenih in težavnih gospodarskih razmerah, prispeva k stroškom za vzgojo in varstvo otrok v jasli.

Spet odprt bazen na Rojcah

Športno združenje Gorizia nuoto obvešča, da bo po septembrski zapor občinski bazen na Rojcah spet odprt od ponedeljka, 3. oktobra, dalje. Urnik bo enak kot v lanskem sezoni: bazen bo odprt za občinstvo vsak delavnik od 20. do 21. ure, ob sobotah pa od 19. do 21. ure.

Poleg tega bodo tudi letos priredili tečaje plavanja za začetnike ter nadaljevalne tečaje, tako za mlajše kot za odrasle in posebne tečaje za predšolsko mladino. Pričeli se bodo tudi treningi v raznih vodnih športih, v katerih se udeležuje okrog sto tekmovalcev. Prijave v razne tečaje sprejemajo v tajništvu bazena vsak delavnik razen sobote od 16. do 19. ure (tel. 32248).

DEŽURNA LEKARNA V TRZČU
Rismondo, Ul. Toti 52, tel. 72701.

Zaradi birokratskih zakasnitev skrajšan urnik v vrtcu v Ul. Brolo

Med starši otrok, ki obiskujejo slovenski otroški vrtec v Ulici del Brolo, je precej negotovanja na račun občinske uprave. Vrtec so v tem šolskem letu, kot vsako leto prej, odprli 1. septembra, in po prvih dneh, bi bil moral biti odprt nepretrgoma od 7.30 do 18. ure. Kot v prejšnjih letih. Tak je namreč urnik za občinske otroške vrtce v Gorici. Starši, ki so zaposleni tudi popoldne, imajo tako možnost da pustijo na varnem svoje otroke. V lanskem šolskem letu so za tri skrbelke tri vzgojiteljice. Dve sta delali v dopoldanskem času, ena

pa popoldne, ko je bilo otrok manj. Ena od treh se je upokojila, ostali sta sedaj samo dve. Ti seveda ne zmoreta ostati v vrtcu neprekinjeno od 7.30 do 18. ure. Zaradi tega je vrtec odprl le do 14. ure, kar povzroča seveda precej nevedčnosti staršem.

Protest proti takemu stanju, ki traja že skoraj mesec dni, je gorškemu županu poslal včeraj občinski svetovalec Marko Waltritsch. Do take odločitve občinskega odbora, namreč o skrajšanem urniku, je prišlo zato, ker je občina že pred časom zaprosila državno upravo, da bi prevzela vrtec v svojo režijo. To se je že zgodilo z nekdanjim drugim slovenskim občinskim vrtcem v Ulici Vittorio Veneto (sedaj v Ulici Max Fabiani), ki ga je prevzela državna uprava. Finančno se je občina tako razbremenila in enako upa tudi s tem vrtcem in še z drugimi, kar je sicer tudi razumljivo.

Na županstvu so sicer upali, da bo državna uprava prevzela vrtec v svojo upravo že ob začetku tega šolskega leta, zato niso pomislili na nadomestitev upokojene vzgojiteljice. Če je bilo to razumljivo v prvih dneh

šolskega leta, meni svetovalec Waltritsch, ni več razumljivo po mesecu dni, zaradi običajnih zamud odlokov iz Rima. Zaradi tega bi morala občina poskrbeti, tudi tako da začasno vzame v službo vrtnarico, da zagotovi v vrtcu tak urnik kot je predviden v občinskem pravilniku za te ustanove.

V SREDO, 5. OKTOBRA

Društveni večer za člane SPD

Pri planinskem društvu te dni pripravljajo obračun delovanja v letošnji pomladanski in poletni sezoni ter se obenem pripravljajo na pričetek zimske, oziroma smučarske sezone. Nekakšen uvod v zimsko sezono bo društveni večer, v sredo, 5. oktobra, ob 20.30 v predavalnici v Ulici della Croce s predvajanjem barvnih diapozitivov, ki so bili posneti na številnih izletih in vzponih ter razstavo fotografij.

Prireditve je namenjena članom društva in vsem ljubiteljem planin.

Včeraj na preturi

Sodne nevšečnosti za nespretnega trgovca

Voditi neko trgovino je gotovo zahteven posel, pri katerem ni prostora za neizkušenost ali malomarnost. To je na lastni koži okusil 44-letni Silvano Rocco iz Trsta, Ul. Belli 2, ki je pred leti odprl v Ul. Duca d'Aosta 7 v Trzču trgovino jestvin na debelo. Posli mu niso šli najbolje, tako da so lani upniki zahtevali stečaj njegovega podjetja. Med stečajnim postopkom pa je prišlo na dan, da Rocco zadnja tri leta sploh ni vodil knjigovodstva, kar je seveda kaznivo dejanje.

Vso zadevo so zato včeraj obravnavali na gorški preturi. Rocco zagovornik Di Maria je v razčlenjenem posegu zahteval oprostitev ali vsaj priznanje amnistije, kot podrejen pa najnižjo kazen s priznanjem olajševalnih okoliščin. Pretor Gagliardi je izbral prav to zadnjo rešitev in trgovca obsodil na 2 meseca in 20 dni pripora pogojno ter na povračilo sodnih stroškov.

Zmerni kazen je pretor dosodil tudi za 44-letnega Sergia Obersnela iz Gorice, Ul. Pola 17. Mož je bil obtožen, da je 2. julija letos brez utemeljenega razloga izven svojega stanovanja nosil dva noža s 15 oz. 12 centimetrij dolgim rezilom. Mož je noža razkazoval prijateljem v neki gorški gostilni, to pa je preplašilo druge kliente, ki so poklicali orožnike.

V Tolminu bo jutri jubilejna slovesnost ob 60-letnici prve in zadnje mature v slovenščini na tamkajšnjem učiteljsku. Zbraji se bodo nekdanji maturanti, skupaj s predstavniki kulturnih in političnih organizacij in razpravljali o vlogi in pomenu tolminskega učiteljskega ter zbiranju gradiva o tej šoli, ki je delovala v čisto posebnih okoliščinah.

Nekdanji maturanti so se doslej že nekajkrat srečali ob različnih obletnicah, letošnje pa naj bi bilo bolj slovesno, v duhu praznovanja pomembne obletnice. Zborna mesto je določeno v hotelu Krn, jutri, od 10. do 11. ure, zatem pa bo slovesnost v

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

razpisuje

ABONMA ZA SEZONO 1983-84 V GORICI

Vpisovanje abonementov pri blagajni Kulturnega doma v Gorici, Ul. Brass, telefon 33288, od 3. oktobra dalje, vsak delavnik razen sobote, in sicer od 12. do 15. ure.

Jutri v Tolminu

Slovesnost ob 60-letnici prve slovenske mature

dvorani Ljudske knjižnice «Ciril Kosmač» v Tolminu. Pokrovitelj proslave je OK SZDL Tolmin.

Poleg nekdanjih maturantov, letošnjih jubilarov, organizatorji svečanosti vabijo k udeležbi tudi dijake kasnejših letnikov tolminskega učiteljskega.

Kladij Palčič v galeriji Meblo

V Novi Gorici, v razstavnici galeriji Meblo, bodo drevi ob 18. uri odprli razstavo risb in grafik našega tržaškega rojaka Kladija Palčiča. Razstavo pripravlja Kulturna skupnost občine Nova Gorica. Palčičeva dela bodo na ogled do 15. oktobra. Urnik obiska ob delavnikih je od 8. do 19. ure.

V Trzču srečanje železničarjev

Jutri bodo uslužbenci trziške področne železniške uprave praznovali 25. dan železničarja in Dan prostega časa. Osrednje prireditve bodo v Trzču, kjer bo ob 10. uri maša, nato pa polaganje vencev k obeležju v čast železničarjem, ki so izgubili življenje med izvajanjem svojih poklicnih dolžnosti. Na slovesnosti, ki bo ob 11. uri v prostorih trziškega Dopolavora, bodo podelili diplome in medalje železničarjem s 25 in 35 leti službe.

Zelo pester je program prireditve v okviru Dneva prostega časa. Ob 8.30 se bo pričel turnir v balinanju. Na sporedu imajo nato tekmovalje v ribolovu, pohod po Krasu, šahovski turnir in tekmovalje v namiznem tenisu. Slednji dve tekmovalji bosta na sporedu v Gorici, oz. v Trstu. Popoldanski program se bo pričel ob 14. uri s tekmovaljem v briškoli za 32 parov. Uro kasneje bo start kolestarsko-rekreativne dirke. Popoldne bodo odigrali tudi finalno nogometno srečanje v okviru področnega železničarskega prvenstva. Zaključna slovesnost z nagrajevanjem najuspešnejših tekmovalcev v posameznih panogah bo ob 18. uri v Trzču.

Čestitke

Predvčerajšnjim je v Trstu diplomirala iz klavirja ERIKA ZAVADLAV por. PLESNICA. Iskreno ji čestita ŠD Juventina iz Štandreža.

Razna obvestila

Prosvetno društvo «Štandrež» sklicuje za jutri, 1. oktobra, ob 20.30 v mali dvorani Doma Anton Gregorčič v Štandrežu redni občni zbor.

Vabljeni.

Slovensko planinsko društvo obvešča, da se danes ob 20.30 pričinja tečaj rekreativne telovadbe. Potekal bo tako kakor že prejšnja leta v telovadnici Kulturnega doma.

Na sedežu ZSSDI v Ul. Malta 2 sprejemajo prijave za Kolesarjenje prijateljstva, ki bo v nedeljo, 2. oktobra. Dve progi (30 in 80 km), start ob 9. uri iz športnega parka v Novi Gorici. Vpisnina 2.500 lir.

Kino

Gorica

VERDI 18.00-22.00 «Povero ricco». Renato Pozzetto in Ornella Muti. VITTORIA 17.30-22.00 «Lovely sexual baby». Prepovedan mladini pod 18. letom. CORSO 18.00-22.00 «Dolce e selvaggio». Barvni film.

Trzč

PRINCIPE 17.00-22.00 «La scelta di Sophie». EXCELSIOR 18.00-22.00 «Ufficiale e gentiluomo».

Nova Gorica in okolica

SOČA 19.00-21.00 «Svet seksa». Ameriški erotični film. SVOBODA 19.00 «Rjovenje». Ameriški akcijski film. 21.30 «Charlie in Venidy ali kako izgubiti nedolžnost». Ameriški erotični film. DESKLE 20.30 «Pogojno na svobodi». Francoska komedija.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

San Giusto, Korzo Italia 255, tel. 83538.

POGREBI

Ob 14. uri Ciril Fonatna iz bolnišnice Sv. Justa v Gradišče.

SLOVENSKO DEŽELNO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE GORICA

obvešča, da bo v ponedeljek, 3. oktobra, začelo poslovati v prostorih novega sedeža v Ul. Moreli 14 (bivša Kmečka banka). Selitev je v teku. Telefonska številka ostane nespremenjena.

SDGZ Gorica

Ob 80-letnici igralke Nade Gabrijelčič

Nada Gabrijelčičeva v tržaškem obdobju

Pred nekaj dnevi je v krogu domačih praznovala osemdesetletnico življenja Nada Gabrijelčič, danes najstarejša še živeča slovenska gledališka igralka in režiserka. Prav bi bilo, da se je spominimo tudi goriški Slovenci, saj se je slavljena ne glede na to, kam jo je zanesla njena umetniška pot, vedno čutila Primorko, in to tudi dokazala. Čeprav je bila že pred vojno priznana članica ljubljanske Drame, pa ni niti za trenutek pomišljala, da se ne bi odzvala klicu osebojene Primorske, ki je hrepnela po umetniški besedi saj jo je bil fašizem skušal povsem zatreti. Že takoj leta 1945 sta z Angelo Rakarjevo prišli v Trst, ko o profesionalnem gledališču tu ni bilo še niti osnovnih zametkov.

Po okoliških vaseh sta recitirali in prinašali ljudem slovensko besedo, ki je bila tako dolgo prepovedana. V tistih časih polnih velikih idej in požrtvovalnosti je bila Nada vse: igralka, režiserka, vodila je v Gorici, v okviru Dramskega društva strokovni tečaj za dramsko igro, pisala za Primorski dnevnik in v gledališki list, prevajala repertuarne dela. Teh naporov pa vendar lepih časov se sama dobro spominja. «V začetku, ko smo gostovali po vaseh so ljudje govorili: ljubljanski igralci so prišli, kasneje so rekli, da so prišli tržaški, končno pa so rekli: naši igralci so prišli. Si morete misliti, kako je bilo to lepo!»

Takrat je naša slavljena bila hvaležna prof. Robidi, ki jo je na ljubljanskem učiteljskem kot dijakinjo spodbudil k igralstvu.

Bila je Jacinta (v Cankarjevem Pohujšanju) v dijaški igralski skupini in Jacinta je bila tudi takrat, ko jo je po nekaj letih gostovanj v Ptuj in Mariboru angažirala ljubljanska Drama.

Iz ljubljanskih časov se je ljubitelji in poznavalci slovenske dramske umetnosti spominjajo po vrsti znamenitih vlog, kjer je Nada Gabrijelčičeva lahko na odru zablestela kot preprosta kmečka žena, ali pa tudi kot salonska gospa.

Igrala je vloge zrelih karakternih ljubimk, demoničnih žensk, lahkočivk in navik, velikokrat z velikim smislom za humor in grotesko. Njeni režiserji v ljubljanski Drami so bili znameniti možje kot Branko Gavella, ki se ga vedno spoštljivo spominja,

pa Skrbinšek, Debevc, Šest in ne nazadnje Stupica, ki jo je vodil v Pirandellovi: Nocoj improviziramo, Korajža velja, v Veseli božji poti in v ameriški komediji Sinfonija 1937.

Goriški Slovenci se je spominjamo iz nešteti vlog, ki nam jih je predstavila pri «Zlatem pajku», pa na podeželju in če se spominimo grofice v «Matičku se ženi», ne moremo pozabiti na njeno Kastelko, pa Kantorjevo ženo v Cankarjevem «Kralju na Betajnovi», teto Arino v Gogoljevi «Ženitvi» in še na mnoge druge vloge. Bil je to čas nenavadnega ustvarjalnega vzpona Slovenskega gledališča iz Trsta, ko je pod umetniškim vodstvom Jožeta Babiča uspešno tekmovalo z ljubljansko Dramo in mu je med slovenskimi gledališči za daljše obdobje pripadlo avangardno mesto.

Takrat je Nada Gabrijelčič tudi režirala dela, ki so se prvič predstavila slovenski gledališki publiki kot je bil npr. Uga Bettija «Zločin na Kozjem otoku».

Nada Gabrijelčič se je rodila v Krminu, toda veliko let svojega otroštva je preživela v Gorici, kjer se je v takratnem kulturno živahnem Trgovskem domu srečala tudi s slovensko gledališko umetnostjo.

Po prvi svetovni vojni je očeta, višjega železničarskega uradnika in mamo učiteljico, pot zanesla v Slovenijo, in tako je Nada dokončala učiteljske študije v Ljubljani in obiskovala igralsko šolo na ljubljanskem konservatoriju. Njeno umetniško ustvarjanje se je nato odvijalo med Ljubljano in Trstom, povsod se je razdajala z njeno značilno vneto. Po trinajstih letih je za slovo nastopila pod vodstvom svojega dolgoletnega tržaškega režiserja in kolega Jožeta Babiča v Primorskem dramskem gledališču in upodobila Bernardo Albo v istoimenskem delu Garcie Lorca. Nada Gabrijelčič je morala na silo zapustiti ljubljeno Trst že leta 1960: od takrat je minilo že veliko let, pa še vedno hrepni po njem. Najbolj žal ji je, da ni mogla v poznih zrelih letih mlademu gledališkemu rodu na Tržaškem in Goriškem izročiti svojih dolgoletnih in dragocenih igralskih izkušenj.

Ob njenem visokem jubileju ji goriški Slovenci iskreno čestitamo in kličemo še na mnoga leta.

Lep primer valorizacije v Doberdolu

Tudi kmečka arhitektura predstavlja kulturno bogastvo

Stanovanjska hiša namesto gospodarskega poslopja, toda značilni porton bo ostal

Problem obnove in valorizacije starih gradenj se najpogosteje postavlja v mestih. Tako bi lahko tudi v Gorici našli primere ulic oz. skraj celih mestnih predelov, kjer stare stavbe postajajo iz dneva v dan manj primerne za bivanje in jih zato stanovanjci zapuščajo. Vzrok je predvsem v velikih stroških, ki jih zahteva obnova starega poslopja, zaradi česar se lastniki lažje odločijo za gradnjo nove hiše v predmestju, kot da bi se lotili popraviljanja stare v mestnem središču. Brez dvoma se na ta način podoba mesta spreminja na slabše, staro mestno središče počasi izumira in se vedno bolj pereče postavljala potreba po njegovi revitalizaciji.

O teh vprašanjih je v Gorici, kot v drugih mestih, večkrat govor. Manj pogostoma prihaja do izražanja dejstva, da se zelo podobni problemi postavljajo tudi na podeželju. Toda pomislimo, koliko se je podoba nekaterih naših vasi spremenila v zadnjih letih. Pri novih gradnjah malokdo upošteva značilnosti okolja, ampak enostavno «potegne gor» hišo, kot da bi zidal nekeje v mestu.

Ker je nasprotnih primerov izredno malo, se nam zdi vredno zabeležiti vsaj enega. Dr. Mario Gergolet stanuje v Doberdolu v Kosovelovi ulici. Ko se je pred časom odločil, da si zgradi novo stanovanje, je imel pred seboj dve možnosti. Prva je bila morda enostavnejša — pač gradnja nove hiše. Možna pa je bila tudi drugačna rešitev: tik ob sedanji hiši je stalo gospodarsko poslopje s štalo za več glav živine in skedenjem. Poslopje že precej časa ni več služilo svojemu namenu, zato se je dr. Gergolet odločil, da ga restrukturira in v njem pridobi stanovanjske prostore.

Odločitev ni bila prav lahka, nam je povedal. «Zavedal sem se težav, ki jih predstavlja takšna izbira, predvsem stroškov, ki so navadno večji kot pri gradnji nove hiše. Denarni problem sem rešil predvsem tako, da sem precej dela opravil sam v prostem času, dragoceno pomoč mi je

dal tudi brat in drugi prijatelji. Tako smo lahko stroške zmanjšali prav na najnujnejše.» Kar je najpomembnejše, je to, da je poslopje, kljub temeljiti notranji prenovitvi, ohranilo praktično nespremenjeno zunanjo podobo.

«Pri delu smo se vedno držali načela, da naj bo zunanji videz stavbe enak dosedanjemu. Prepričan sem namreč, da bi katerakoli sprememba, na primer zazidava manjših okenc ali odpiranje novih, pokvarila zunanost hiše in škodovala celovitosti podobe okolja. Zato smo tudi ohranili porton z značilnim obokom, tam kjer je nekoč bil vhod v skedenj, čeprav so mi nekateri svetovali, naj ga nadomestim z navadnejšimi vhodnimi vrati.

«Temu in podobnim nasvetom nisem sledil, ker sem prepričan, da bi v nasprotnem primeru poslopje izgubilo dragoceno značilnost, ki ga sedaj bogati. Res je, da smo zaradi tega morali poiskati drugačno rešitev za vežo ob vhodu v novo stanovanje, toda zdi se mi, da s tem tudi notranjost ne bo ničesar izgubila, nasprotno verjetno bo še kaj pridobila.»

Tudi pri notranjih delih so upoštevali nekatere značilnosti stavbe, za-

radi katerih bodo prostori, ko bodo dokončani, imeli izrazito značilno in mislimo tudi prikupno podobo. Strope bodo tako podpirali in obenem krasili leseni tramovi. Tam kjer je bil prej senik, so originalno ureditev poslopja upoštevali tako, da so nad stopniščem, ki pelje v prvo nadstropje, pridobili prijeten kotiček za bivanje. Primerno rešitev so dobili tudi za teraso, ki je skoraj «izkopana» v strehi, tako da z dvorišča skoraj ni opazna.

V tolikšni pozornosti na podobo stavbe in ohranitev njenih arhitektonskih značilnosti je dokaz, da z drugačnim pristopom lahko še rešimo kar se rešiti da, del naše kulture, ki se izraža prav v podobi, ki jo človek da svojemu bivališču.

«Nismo več kmetje, kot so bili naši starši in dedje, zato so naše potrebe drugačne. To pa ne pomeni, da moramo štalo ali staro kmečko hišo podreti in na njenem mestu zgraditi povsem anonimno stavbo, ki nima nobene veze z okoljem. Stara poslopja lahko valoriziramo, iz njih pridobimo zelo udobna stanovanja, ne da bi zato posiljevali značilnosti vaškega okolja, je dr. Gergolet prepričljivo razložil vzroke svoje izbire.

MARKO MARINCIC

Planinci o vsebini in obliki varstva okolja

Ohranjanje pristnega naravnega okolja, ustavljanje in vzdrževanje nacionalnih parkov, prikaz stanja v posameznih deželah. O tem so razpravljali na 19. srečanju planincev treh dežel, ki je potekalo v soboto in nedeljo, 24. in 25. septembra v kraju Döllach na Koroškem, v dolini reke Möll. Prireditelj in gostitelj srečanja je bila Zveza koroških sekcij Alpenvereina. Koroški so predstavnikom planinskih društev iz Slovenije in Furlanije - Julijske krajine in predstavnikom krovnih organizacij planincev v teh deželah, predstavili dosedanja prizadevanja, uspehe pa

tudi težave pri uresničevanju načrta nacionalnega parka Visoke Ture. Zaščiteno območje naj bi se razprostiralo v visokogorskem svetu na območju treh avstrijskih zveznih dežel. Uspešno uresničujejo načrt (nastal je pred dobrimi dvajsetimi leti) le na Koroškem, medtem ko na Salzburškem in v Vzhodni Tirolski še niso najbolj prepričani o taki rešitvi in obstaja še zmeraj precejšnja nevarnost, da bi, oziroma da bodo v prihodnjih letih področje intenzivno izkoriščali za pridobivanje elektrike.

Na srečanju je bilo zatem slišati informacijo o Triglavskem nacionalnem

parku ter poročilo o stanju v Furlaniji - Julijski krajini, kjer sicer imamo nekaj zaščitene območij, ni pa nobenega nacionalnega parka.

Lepote in zanimivosti nacionalnega parka Visoke Ture pa tudi trdo življenje gorjancev v teh krajih in grobe posege «civilizacije» v visokogorski svet, so si udeleženci srečanja ogledali tudi na barvnih diapozitivih.

Žal je ekskurzijo, ki je bila predvidena za nedeljo, preprečilo slabo vreme in je bilo začetni program mogoče izvesti le deloma.

Naj omenimo še, da je na srečanju tepla beseda tudi o zadnjih pripravah

trojezičnega slovarja o planinskem izrazoslovju. Skupna publikacija bo predvidoma dotiskana že do prihodnjega srečanja, obsegala bo kakih 1.800 besed, po vsej verjetnosti pa jo bodo natisnili v Ljubljani.

Prihodnje, jubilejno srečanje bo v Furlaniji - Julijski krajini. Kraja sicer še niso določili, pač pa je obveljal predlog da bi moralo biti vsekakor bogatejše in bolj pestro. Ne zaradi jubileja samega, ampak in predvsem v potrditve veljavnosti osnovne ideje o sodelovanju in prijateljstvu med tremi narodi, ki živijo ob vznožju Julijskih Alp.

VLADO KLEMŠE

Fabio Gergolet

Vandranje

4. mladega Doberdobca po Indiji, Šri Lanki in Nepalu

Pred leti je bil Istanbul prava Meka za vse zahodne popotnike, hipije, potepuhe in iskalce nenavadnih želja in strasti. Turške oblasti so bile z zahodnjaki precej popustljive in karseda ustrezljive. Istanbul je bila odskočna deska za pot v Indijo in Nepal. Leta 1980 pa so z državnim udarom prišli na oblast vojaki. General Kenan Evren je na čelu države zamenjal Ecevit in Demirela (ki sta se stalno, brez kateregakoli uspeha, menjavala v predsedstvu vlade). V Iranu je zavladal šiitski integralizem in tako se je ta «pot» počasi, a skoraj hermetično, zaprla. Verjetno ni slučaj, da so iranske oblasti v Istanbulu in Delhiju najmanj rasklonjene mladim svetovnim popotnikom in da je resnično že pravi dogodek pridobitev iranske tranzitne vize v teh dveh mestih. Pa tudi letalske vozovnice so se v zadnjih letih občutno pocenile.

Z egipčansko letalsko družbo je povratna karta Rim - Bombay veljala okrog 650 tisoč lir, z Alitalio pa komaj okrog 900 tisoč lir. Skratka, pot preko Istambula ni bila več dovolj privlačna.

Torej se je interkomunikacija med Iranom in Turčijo občutno znižala, sedaj vozi le en avtobus dnevno za Teheran. To možnost sem tudi sam izkoristil in se 18. decembra namenil na svojo doslej najdaljšo pot. Vožnja do Erzuruma (1400 km od Istambula) je trajala 24 ur. Peljali smo se mimo cele

Prodaja rib na pomolu v Istanbulu

Centralne Anatolije ter lahko občudovali krasno nedotaknjeno pokrajino. V avtobusu za Teheran se je poleg potnikov za Iran peljalo še veliko domačinov, saj je v Turčiji avtobusni prevoz najbolj razširjen. Edina «tujca», poleg mene, sta bila še študent in študentka iz Ljubljane, torej Jugoslovana. Nič čudnega, saj jugoslovanski državljani za Iran ne potrebujejo nikakršne vize.

Erzurum je veliko industrijsko središče, ki leži nedaleč od iranske meje. V tem mestu smo tudi prenočili. Pot do turško-iranske meje je peljala preko gorskega prelaza, ki je zaradi snežnih metežev pozimi večkrat zaprt, do Dogubeyazita, zadnjega mesta pred mejo. Dogubeyazit leži ob vznožju hriba

Ararat, skoraj na meji s Sovjetsko zvezo, v značni razdalji ne več kot 50 km stran od Ervana, glavnega mesta sovjetske republike Armenije. Bil je prekrasen sončni dan, tako da z vremenom na prelazu nismo imeli nobenih težav. Zasnežena pokrajina z redkimi naselji Kurdov je bila skoraj sanjska. Kurdi se tukaj v glavnem preživljajo z živinorejo, čeprav jih v literaturi opevajo kot divje gorske razbojnike. Ti ljudje občudujejo pogum in sposobnost vođenja. Svoj kruti sloves so si pridobili s tem, ker so se morali ne samo vedno braniti pred sosedi, temveč so se tudi ločili v osamljene nasprotujoče si skupnosti.

V Dogubeyazitu sem se lahko zadnjič pošteno najedel mesa in popil dobro pivo (tega seveda takrat nisem znal primerno ceniti), čemur sem se moral odpovedati za naslednje tri mesece.

Med potjo do meje so nas ustavili otroci, ki so res skromno oblečeni tavalili in prosjčili po zasneženih pokrajini.

Turško-iranska meja leži sredi puste planote, ki je pozimi izredno hladna, poleti pa vroča. V glavnem gre preko te meje le tovarni promet, tako da se ob njej zbere tudi čez 20 km dolga kolona tovornjakov. Čakalna doba je ob tej meji v poprečju teden dni. Finančni stražniki opravljajo svoje delo posebno skrbno in natančno, to pa je dvajset ur dnevno. To ne velja za potniški promet. Turki so opravili svoje delo sorazmeroma hitro (le s svojimi državljani so bili izredno pikolovski), za vstop v Iran pa se je stvar nekoliko bolj zapletla. In to seveda brez razloga. Čakali smo štiri ure, nakar so nam vrnili potne liste z vstopnimi vizami za Iran. Že dolgo je bila moja skrita želja obiskati to deželo. Že od vsega začetka sem sledil islamski revoluciji, bil sem seveda na strani nasprotnikov perzijskega šaha. Bil sem seveda vesel, ko se je Komeini vrnil v Iran. V kratkem pa sem se moral premisliti.

Po prvem kolu treh evropskih nogometnih pokalov

Italijani med velesilami stare celine

Anglija, Nizozemska, Belgija in ZRN upravičile svoj sloves - Jugoslavija slaba

RIM — Prvo kolo treh evropskih pokalov je v dobri meri potrdilo že znano razmerje sil v nogometu na stari celine. Velesile, kakršne so Anglija, Nizozemska in Belgija so v drugo kolo plasirale skoraj vsa moštva, čeprav je bilo njihovo zastopstvo številčno in tudi tradicionalno močna Zahodna Nemčija je, kljub porazoma Kaisers-

lauterena in Stuttgarta, na splošno zadovoljila.

Za največje presenečenje so pravzaprav poskrbeli Italijani, katerim se je, prvič po 14 letih, posrečilo, da so brez izgub prestali uvodno kolo. Daleč najbolj prestižen je podvig Verone, ki je v Beogradu povsem zaslužno premagala Crveno zvezdo, veteran-

ko evropskih pokalov, ki ni bila v 25 letih še nikoli izločena že v prvem kolu.

Precej dobro so se v dvaintridesetini finala obnesle tudi nekatere vzhodne države, kot na primer Sovjetska zveza, Bolgarija in Madžarska, med državami, ki so najbolj razočarale pa sodi prav gotovo Španija, ki je izgubila kar tri od svojih petih predstavnikov.

Sicer pa je dokaj jasno, da prvo kolo ne more biti povsem zanesljiv pokazatelj kakovostnega trenda evropskega nogometa, saj so bile glavne žrtve prvega zavrtljaja predvsem «male ribice», se pravi države brez prave tradicije, kakršne so Ciper, Malta, Irsko, Islandija in druge.

Kljub temu pa je tudi v prvem kolu prišlo do nekaterih zelo zanimivih dvobojev med velikimi in seveda do nekaterih velikih presenečenj. Poleg Crvene zvezde so bile tako izločene tudi ekipe, kakršne so Real Madrid in Atletico Madrid (obe Španija), Kaiserslauteren (ZRN), ki je izgubil v derbiju z britanskim Watfordom, potem ko je bil doma s'aviil zmago s 3:1. Izpadla sta tudi sloviti nizozemski Ajax (po podaljških ga je odpravil grški Olympiakos), ki sicer že nekaj let ni

več tako nevaren kot včasih in kijski Dinamo (SZ).

Obračun jugoslovanskih enajsteric je poprečen. Dve članici «velike četverice» prvotigaškega prvenstva — Dinamo Zagreb in Crvena zvezda — se nista izkazali niti v Evropi (podobno kot v domačem prvenstvu) in le Hajduk (vendar z veliko težavo) je izločil mednarodno dokaj afirmirano Univerzitate. Niški Radnički pa je tudi letos dokazal, da se v pokalu znade celo boljše kot v prvenstvu, saj je švicarskega San Gallena premagal v obeh tekmah.

● **VINKOVČANI NAPREJ.** V zadnji tekmi šestnajstine finala jugoslovanskega nogometnega pokala je vinkovski Dinamo premagal Spartaka z 2:1.

● **JUGOSLAVIJA — MADŽARSKA.** Od danes do petka bo v Zagrebu finalni dvoboj B skupine Davisovega pokala med Jugoslavijo in Madžarsko.

● **ITALJANSKO TENIŠKO PRVENSTVO.** Cancellotti, C. Panatta in Canè so se brez težav uvrstili v četrtfinale italijanskega teniškega prvenstva.

Olimpijske igre so igre vseh in ne organizatorja

WASHINGTON — «Olimpijske igre niso ameriška last samo zato, ker se bodo odvijale na ameriških tleh. Olimpijske igre so last vsega človeštva,» je izjavil predsednik organizacijskega odbora iger v Los Angelesu Peter Ueberroth.

S temi besedami je očito hotel poudariti javnost po zaskrbljujočih vestih, ki so te dni prihajale iz ZDA, kjer je občutiti močan pritisk nekaterih političnih krogov, da bi Sovjetom prepovedali vstop v ZDA zaradi sestrilitve južnokorejskega letala.

Pred dnevi se je Ueberroth sestal tudi z visokim funkcionarjem Bele hiše Michaelom Deaverjem, ki mu je zagotovil, da Reaganova uprava ne bo skušala ovirati nastopa Sovjetske zveze.

Ob tem bi lahko pripomnili le to, da še zdaleč ni spodbudno, če iz države, ki organizira olimpijske igre, prihajajo zahteve po bojkotu neke države.

Še bolj žalostno pa je to, da nekateri izkoriščajo šport, ki je bil vedno eno najuspešnejših sredstev za vzpostavljanje novih odnosov, prav za obratne namene, za zapiranje, za rušenje zaupanja, za slabšanje itak težkega mednarodnega položaja.

Očividno bojkoti na olimpijskih igrah v Montrealu in nato v Moskvi niso nikogar nič naučili, pa tudi zato, ker se kljub vsem bojkotom težave v svetu niso spremenile.

ANGLIJA S POLNO PARO

ALBANIJA	1	0	1	NIZOZEMSKA	6	5	1
ANGLIJA	6	6	0	VZHDNA NEMČIJA	5	3	2
AVSTRILIJA	4	2	2	NORVEŠKA	4	0	4
BELGIJA	5	4	1	POLJSKA	3	1	2
BOLGARIJA	4	3	1	PORTUGALSKA	4	3	1
CIPER	3	0	3	ROMUNIJA	3	1	2
ČSSR	5	4	1	SEVERNA IRSKA	3	0	3
DANSKA	4	0	4	SOVJETSKA ZVEZA	4	3	1
FRANCIJA	5	3	2	ŠVEDSKA	4	1	3
FINSKA	2	1	1	ŠKOTSKA	5	4	1
GRČIJA	4	2	2	ŠPANIJA	5	2	3
ITALIJA	4	4	0	ŠVICA	4	1	3
IRSKA	3	0	3	TURČIJA	3	0	3
ISLANDIJA	3	0	3	ZAHODNA NEMČIJA	6	4	2
JUGOSLAVIJA	4	2	2	WALES	1	0	1
LUKSEMBURG	3	0	3				
MADŽARSKA	4	3	1				
MALTA	3	0	3				

Legenda: država, število udeleženk, kvalificirane in nekvalificirane ekipe.

POKAL PRVAKOV

Lahka zmaga Bancorome

Dudelange - Bancoroma 42:70 (26:41)

DUDELANGE (Luksemburg) — V prvem kolu košarkarskega pokala prvakov je italijanski prvak Bancoroma brez vsakršne težave premagal luksemburško moštvo Dudelangeja.

Najboljši strelci v rimskem moštvu so bili Kea (16 točk), Polosello (15) in Wright (14).

Nyon - Jollycolombani 82:89 (40:45)

NYON (Švica) — Tudi Jollycolombani iz Cantua je uspešno premostil prvo oviro v tem pokalu, s tem da je po pričakovanju premagal švicarsko moštvo Nyon. Riva (28 točk) je bil najboljši strelca italijanske ekipe.

Klosterneburg (Av.) - Bosna Sarajevo (Jug.) 76:77

Atletski troboj v Cagliariu

Premoč «azzurrov»

CAGLIARI — Kot je bilo pričakovati, je Italija na atletskem moškem troboju s Švico in Jugoslavijo osvojila levji delež zmag.

Kladivo: 1. Urlando (It.) 71,78 m; 2. Bianchini (It.) 68,08 m; 3. Stiglić (Jug.) 62,40 m; 110 m ovire: 1. Fontecchio (It.) 14"18; 2. Prast (It.) 14"28; 3. Vukičević (Jug.) 14"61; 100 m: 1. Tilli (It.) 10"46; 2. Simionato (It.) 10"58; 3. Burkhart (Švi.) 10"78; 400 m: 1. Ribaud (It.) 46"26; 2. Knapic (Jug.) 46"79; 3. Mačev (Jug.) 47"11; disk: 1. Martino (It.) 59,90 m; 2. Zerbini (It.) 58,88 m; 3. Tarabarić (Jug.) 54,68 m; 3.000 m zapreke: 1. Pokrajčić (Jug.) 8'42"09; 2. Fe'ici (It.) 8'42"20; 3. Roschi (Švi.) 8'43"27; troskok: 1. Dadinelli (It.) 61,64 m; 2. Hegediš (Jug.) 16,18 m; 3. Mazzucato (It.) 16,17 m; 5.000 m: 1. Ryffel (Švi.) 13'42"10; 2. Mei (It.) 13'43"87;

3. Boffi (It.) 13'58"57; 200 m: 1. Mennea (It.) 20"68; 2. Knapic (Jug.) 21"14; 3. Nikolić (Jug.) 21"66; 1.500 m: 1. Patrignani (It.) 3'52"10; 2. Delize (Švi.) 3'52"35; 3. Wirz (Švi.) 3'52"35; 400 m ovire: 1. Cosi (It.) 51"28; 2. Kopitar (Jug.) 51"35; 3. Rucic (It.) 51"43; palica: 1. Barella (It.) 5,20 m; 2. Drehsle (It.) 5,20 m; 3. Sarčević (Jug.) 4,70 m; višina: 1. Apostolovski (Jug.) in Doalhauser (Švi.) 2,18 m; 3. Tamberi (It.) 2,18 m; daljina: 1. Gloor (Švi.) 7,90 m;

V teku tega troboja je italijanska štafeta na 4x200 m (Tilli, Simionato, Bongiorno, Mennea) izboljšala evropski rekord s časom 1'21"10 (prejšnji rekord: Francija 1'21"58).

KONČNI IZID

Italija - Jugoslavija 129:83; Italija - Švica 137:75; Jugoslavija - Švica 117:94.

ZOI Sarajevo 1984 - «olimpijski slovar»

SARAJEVO — Do zimskih olimpijskih iger v Sarajevu nas loči le še nekaj mesecev. Organizator te največje športne prireditve, ki je bila kdajkoli v Jugoslaviji, pa se na ZOI temeljito pripravlja. Pobud (in tudi originalnih) je še in še. Med drugim naj omenimo, da bo med olimpijskimi igrami na voljo obiskovalcem kar 8.000 slovarjev s športnimi izrazi v petih jezikih: v francoščini, angleščini, ruščini, nemščini in srbohrvaščini.

Goicoechea (izključen za 18 kol): «Krivica»

MADRID — Potem ko je disciplinska komisija španske nogometne zveze izključila nogometaša Athletica Bilbaoya Andonija Goicoechea za kar 18 kol, so bile reakcije pri dveh «zainteresiranih družtvih» različne. Pri baskovskem društvu so nad tako kaznijo ogorčeni. Prizadeči Goicoechea pa je izjavil, da je ta odločitev «prava krivica». Vodstvo Barcelone pa ni hotelo dati nikakršne izjave. Maradona pa, ki mu je Goicoechea zadal tako poškodbo, da se bo moral zdraviti kar štiri mesece, bo verjetno dal «svojo oceno» o tem dogodku čez nekaj dni na posebni tiskovni konferenci.

Drevi za evropski naslov Cusma-Di Benedetto

MODENA — Drevi bo v Modeni boksarski dvoboj za evropski naslov v lahki kategoriji med Italijanom Cusmo in izizvalcem, Francozom Di Benedetto.

Ta dvoboj bi morala neposredno prenašati italijanska televizija, prenos pa ne bo. Dvoboj pa bo jutri posredno prenašala televizijska zasebna mreža «Italia 1».

Jutri se bo za jadrance začelo novo košarkarsko prvenstvo v C-1 ligi

Jadran doma proti Castiglioneju

Bolonjčani so v zadnjem trenutku prevzeli mesto moštva iz Pescie, ki je odstopilo - Srečanje ob 17.30

Jadran bo jutri ob 17.30 odigral svojo prvo tekmo v letošnjem prvenstvu proti ekipi Castiglione iz Bologne, ki je tako zasedla prvo mesto v B skupini državnega prvenstva C-1 lige v košarki. To je tudi vsebina brzojavke, ki jo je Jadran prejel včeraj od košarkarske federacije iz Rima in s katero so bile potrjene govornice, da košarkarski klub Pescia ne bo nastopil na letošnjem prvenstvu. Klub Castiglione je v lansk sezoni nastopal skupaj z Jadranom a je na koncu izpadel in bi moral letos igrati v C-2 ligi.

Tik pred začetkom prvenstva torej kar dve spremembi. Žal pa ni skoraj nobenih sprememb v urniku uporabe športne palače v Trstu, čeprav druga tržaška rokometna ekipa ne bo nastopala na državnem prvenstvu. Kljub najboljši volji odbornikov Jadrana — in reči je treba tudi upravnika športne palače

Mignussija — je bil spremenjen le en datum: namesto v nedeljo 18. bo Jadran igral prvenstveno tekmo proti Budru že v soboto, 17. decembra, ob 20.30. In to je tudi vse!

Odbor Jadrana je na svoji zadnji seji, kateri so prisostvovali tudi nekateri igralci, obravnaval še nekatere podrobnosti v zvezi s prvenstvom in še posebej s prvo tekmo. Predvsem so ugotovili, da bodo potovanja v primerjavi s prejšnjo sezono neprimerno daljša, kar bo seveda vplivalo na stroške. Predlog, da bi se letos povišala cena vstopnic ni bil sprejet tako da bodo vstopnice veljale toliko kot lani, vendar po naslednjem kriteriju:

- osnovnošolski otroci v spremstvu odraslih — brezplačen vstop
- dijaki nižjih srednjih šol in vojak — 2.000 lir
- vsi ostali — 3.000 lir

Izkaznice kluba prijateljev bodo še vedno v veljavi a le kot podpora

Jadranu, tako da imetniki ne bodo imeli posebnega popusta. Popust bo veljal le za morebitne prevoze na razna gostovanja.

Izredno visoke stroške, ki jih predvideva odbor Jadrana za letošnjo sezono, bodo skušali kriti deloma tudi s tem, da bo izdan «arnet», žepna knjižica, v kateri bodo poleg koledarja tekem, fotografije ekipe in nekaterih osnovnih podatkov o Jadranu, tudi reklamni oglasi naših podjetij in ustanov. Knjižica bo tiskana v deset tisoč izvodih in bo brezplačno na razpolago vsem obiskovalcem tekem doma in na tujem. Odbor Jadrana poziva naše trgovce, zastopnike, podjetnike in druge, da se pridružijo tej akciji, katere namen je predvsem ta, da se omogoči nemoten finančni potek prvenstva. Vse zainteresirane prosimo, da telefonirajo na št. 60261, kjer bodo lahko dobili podrobnejše informacije.

Jadranovi košarkarji so v predprvenstveni pripravi odigrali tudi več prijateljskih tekem. Na sliki: posnetek s tekme proti Slovani.

Seznam moštev v C-1 ligi

ŠZ JADRAN TRST
Udine Nord Videm
Monkey's club Milan
Servolana Trst
Basket Fiamma Bocen
Vigor Hesperia Stefanel Treviso
GS Pallacanestro San Bonifacio
Pedrini Castelfranco Veneto
Fulgor Celli Forlì
Caveja Basket Futura Forlì
Banca M. Bo. Ra. Ravenna
Pallacanestro Be. Ca. Budrio
Fulgor Faraboli Fidenza (Parma)
US Delfino Pesaro

Olimpia Maltinti Pistoia
Castiglione Bologna
1. kolo (sobota, 1. 10.)
JADRAN - Castiglione Bologna (17.30 v Trstu)
Fiamma Bocen - Maltinti Pistoia
Pedrini Castelfranco - Delfino Pesaro
Fulgor Forlì - Monkey's club Milan
Banca M. Bo. Ra. Ravenna - Udine Nord Videm
Pall. San Bonifacio - Caveja Forlì
Vigor Stefanel Treviso - Servolana Trst
Faraboli - Fidenza - Be. Ca. Budrio

Tako jadrancevci v novem prvenstvu C-1 lige

Peter Žerjal	16.12.1958	180 cm	bek	Robert Daneu	24.10.1963	199 cm	center
Klavdij Starc	19. 8.1961	180 cm	bek	Sandi Rauber	9. 8.1964	198 cm	k - p
Štefan Gulić	24. 3.1966	175 cm	bek	Andrej Vassallo	7. 3.1964	192 cm	krilo
Valter Sosič	14. 3.1961	183 cm	bek	Andrej Vremec	23. 6.1964	193 cm	k - p
Ivo Starc	23. 1.1960	187 cm	bek	Branko Hrovatin	12. 2.1964	184 cm	bek
Boris Vitez	25. 1.1961	193 cm	krilo	Marko Kojanec	12. 6.1964	194 cm	k - c
Marko Ban	21.12.1960	195 cm	k - p				

● **Trener:** Andrej Žagar; **tehnični vodja:** Rajmund Kralj; **predsednik:** dr. Drago Gantar; **podpredsednik:** Marjan Pertot; **tajnik:** Igor Lukša; **blagajnik:** Marčelo Malalan; **zdravnik:** Egidij Martelanc.

Po velikem uspehu Krasovih deklet v evropskem pokalu sejemske mest

Ob «zgodovinskem nastopu» še «zgodovinska zmaga»

Z. Simoneta: «Idealen test pred pričetkom državnega prvenstva Vse tri igralke zaslužne za podvig»

Krasove namiznoteniške igralke, ki so v teh letih toliko pripomogle k ugledu vsega našega športa ne samo v naši deželi, temveč po vsej Italiji, so v sredo zvečer uodale se en «biser» k svoji bogati zbirki državnih in vsemogočih drugih naslovov.

Varovanke Sonje Milič so namreč odlično opravile krstni nastop v evropskem pokalu sejemske mest, s tem da so zanesljivo (čeprav ne brez težave) odpravile avstrijsko moštvo Toyote iz Hörbranza s 5:2.

Kras pa se v tem srečanju ni pravičilo le zaradi športne zmage, naše društvo je predvsem odlično opravilo izpit glede organizacije ob tem pomembnem dogodku. Vse je bilo namreč odlično pripravljeno: dvorana primerno urejena za mednarodno tekmo; številno občinstvo je zanosno bodrilo naše telovadke, z burnimi aplavzi pa je pozdravilo tudi avstrijske predstavnice. Okolje je torej bilo idealno za lepo in kakovostno športno prireditev. Žal pa je spravilo v nejevoljo vse prisotne (od občinstva, do vodstev obeh društev in predvsem igralke) neodgovorno ravnanje državne namiznoteniške zveze, saj se sodnika tega srečanja sploh nista predstavila v repenski telovadnici. Mučno skoraj enournou čakanje na pričetek tekme je delno skvarilo ta veliki «športni praznik». Na srečo pa sta na pomoč priskočila sodnika in tudi ta neveselost, ki je požrtvovalni Krasovi delavci nikakor niso zaslužili, je bila mimo.

Že po prvem srečanju pa so se tribune «ogrele». Nato pa so gledalci lahko bili pričr velikemu podvigu svojih varovank in na koncu tudi zaslužnemu slavlju.

Med najzaslužnejšimi Krasovimi namiznoteniškimi delavci nedvomno sodi Zvonko Simoneta, «glava in duša» Krasove sekcije.

Zvonko Simoneta

«Krasu je torej uspel še en velik podvig...»

«Za to zmago smo seveda izredno zadovoljni. To ni samo prva zmaga in sploh nastop kakke naše slovenske ekipe v evropskem pokalu, podčrtal bi namreč tudi to, da je to sploh kaka prva zmaga italijanskega moštva v evropskem pokalnem tekmo vanju. Doslej so namreč vse italijanske ekipe, ki so nastopile v evropskih pokalih, izpadle že v prvem kolu.»

«Verjetno niste pričakovali, da bo ste zmagali s takim izidom?»

«Takoj moram pristaviti, da avstrijsko moštvo ni bilo na zelo visoki ravni. Toyota pa je solidna ekipa, ki uvršča starejšo Puymannovo, proti kateri smo imeli nemalo težav. Ta igrtika namreč uporablja lopar s posebno vrsto obloge, na katero naše igralke niso navajene.»

«Odlične je bil doprinos Marine Cergol...»

«Marina je trenutno v odlični formi in to je tudi dokazala na namiznoteniških sredozemskih igrah v Messini.

V odličnem slogu pa je igrala tudi v sredo proti Avstrijкам. Toda tudi ostali dve igralki sta dali izreden doprinos k tej zmagi. Tako Sonja Doljak kot Damjana Sedmak sta osvojili vsaka po eno točko, kar je bilo seveda tudi nujno za zmago.»

«Verjetno avstrijske predstavnice ne sodijo med boljše v Evropi v tej športni panogi, nedvomno pa so pri našem občinstvu zapustile dokaj ugoden vtis. S svojim zglednim športnim obnašanjem in veliko prijaznostjo so prevzele tudi naše občinstvo.»

«Avstrijke so nam po tekmi čestitale za zmago. Dejale so, da je zanje to gostovanje pravzaprav pomnilo več kot osvojitev zmage. Nad našim sprejemom so bile namreč navdušene. Med drugim naj omenim, da so pokazale veliko zanimanje glede problemov naše manjšine, glede načina življenja pri nas. Skratka z avstrijskim moštvom smo ustvarili zares prijateljsko vzdušje, tako da je dobila ta pokalna tekma še priložnost za vzpostavitev novih in iskrenih prijateljskih stikov.»

«Kras je sedaj v drugem kolu tega pokala. Možnosti za naprej?»

«Že uvrstitev v drugo kolo pomeni seveda izreden uspeh. Nedvomno bomo v drugem kolu igrali proti močnejšemu nasprotniku. Proti kateremu moštvu bomo igrali v drugem kolu, pa bomo izvedeli 19. oktobra, ko bo žreb. Verjetno se bomo srečali z eno od ekip, ki je nosilec v skupini. Nosilci skupin pa so tri madžarske, dve zahodnonemški in dve jugoslovanski ekipe.»

«Nastop v sredo pa je bil seveda tudi idealna priložnost, da ste preverili formo pred bližnjim pričetkom italijanskega prvenstva.»

«Prvenstvo se bo pričelo že 8. oktobra. Tekma proti Toyoti pa je bil idealen test za nastop v italijanski

Posnetka s pokalne tekme v sredo v Repnu. Zgoraj: pogled na številno občinstvo; spodaj: moštvi Toyote in Krasa s trenerjema in sodnikoma

ligi. Že ta konec tedna pa bomo preverili formo naše ekipe na turnirju v Cagliariu, ki velja za državno prvenstvo v posameznih kategorijah. V Cagliariu pa bomo nastopili z vsemi tremi igralkami. Največ možnosti za dobro uvrstitev ima Marina Cergol, ki bi se glede na njeno trenutno formo morala uvrstiti med prvo četverico.»

«Čez dobrih deset dni se bo torej

začela italijanska državna liga. Kakšne so možnosti našega moštva?»

«Poudaril bi, da je to za nas prehodno leto. Zadovoljni smo, da je z nami ostala Marina Cergol. Realno gledano, lahko rečem da ni bojazni, da bi izpadli iz lige. Kaj več pa tudi ne morem reči, saj se po odstopu Fiata iz Barija ne ve, kako se bodo ojačile druge ekipe.»

(B. Lakovič)

Na 18. odbojgarskem Ivovem memorialu v Bovcu Kljub porazoma Juventina zadovoljila V izločilni skupini sta jo premagala Fužinar in Salonit

V organizaciji odbojgarskega kluba ČIB Bovec iz Bovca je bil prejšnjo soboto 18. Ivov memorial. Turnirja so se udeležile sledeče ekipe: odbojgarski klub Fužinar iz Raven na Koroškem, odbojgarski klub Bled z Bleda, odbojgarski klub Salonit iz Kanala, odbojgarski klub Izola iz Izole, SD Juventina in domače moštvo.

Juventina, ki nastopa na tem turnirju že četrtri zaporedoma, se je predstavila z okrnjeno postavo. Kljub temu pa so naši fantje s svojim nastopom zadovoljili. Juventinci so v prvi tekmi izgubili s Fužinarjem, ki nastopa v 2. jugoslovanski ligi in potem s Salonitom, ki nastopa v 3. jugoslovanski ligi, tako da so na končni lestvici zasedli peto mesto. Prav Fužinar je že drugič zaporedoma osvojil ta turnir, saj je v finalni tekmi gladko premagal moštvo z Bleda. V

popoldanskih urah so se odgovorni društvi iz Bovca, Kanala, Izole in Gorice dogovorili za nastop na prvem moškem mladinskem turnirju «Interliga», ki bo 16. oktobra v Izoli.

IZIDI TURNIRJA V BOVCU

1. skupina

Juventina - Salonit Kanal 0:2 (9:15, 12:15); Salonit - Fužinar 0:2 (10:15, 11:15); Fužinar - Juventina 2:0 (15:4, 15:8).

2. skupina

OK Bled - ČIB Bovec 2:0 (15:8, 15:7); OK Bled - OK Izola 2:0 (15:9, 15:10); ČIB Bovec - OK Izola 2:1 (10:15, 15:13, 15:9).

FINALE ZA 3. MESTO

OK Salonit - ČIB Bovec 2:0 (15:10, 15:11).

FINALE ZA 1. MESTO

OK Fužinar - OK Bled 2:0 (15:11, 15:13).

KONČNI VRSTNI RED

1. OK Fužinar; 2. OK Bled; 3. OK Salonit; 4. ČIB Bovec; 5. Juventina in Izola.

POSTAVA JUVENTINE: R. Petecjan, M. in L. Černic, D. Mučič, I. Juren, I. Plesničar, M. Ferfolja. (zip)

«TROFEJA TRSTA»

Polet - Don Bosco 42:117 POLET: Granier (k) 2 (0:1), Žetko 4 (2:3), Košuta 5 (1:2), Fabi 8 (2:7), Persi 2 (0:6), Feri 21 (1:7), Stalio, Fonda, Gomizelj.

V prvem srečanju «trofeje Trsta» so Poletovi kadeti visoko izgubili proti odličnemu Don Boscu. Kljub očitni premoči nasprotnika v vseh elementih igre, proti kateri so bili Openci v vsakem primeru brez moči, so poletovci igrali slabo. (Sergij Tavčar)

obvestila

Športna šola - Sv. Ivan

telovadba za osnovnošolske otroke se bo začela v torek, 4. oktobra, s sledečim urnikom: ob 15. uri za 1. in 2. razred, ob 16. uri za višje razrede. Telovadba bo na stadionu «1. maja».

Športna šola Trst

(stadion 1. maj, Vrdeška cesta 7, tel. 51377) sporoča, da se vadba za otroški vrtec prične v ponedeljek, 3. oktobra, z naslednjim urnikom: ponedeljek od 16. do 17. ure; četrtek od 16. do 17. ure.

Športna šola Trst

sporoča, da se vadba za starše in otroke stare od dveh do štirih let prične v ponedeljek, 3. oktobra, z naslednjim urnikom: ponedeljek od 16. do 17. ure; četrtek od 16. do 17. ure. Za otroke in starše je obvezna športna oprema.

Košarkarska sekcija SZ Bor

sporoča, da bo seja trenerskega aktivnega odbeka danes ob 20.30 na «1. maju». Govor bo o urnikih treningov. Prisotnost obvezna!

1. — prvi	X 2
drugi	2 1
2. — prvi	X 1 2
drugi	1 2 X
3. — prvi	1 2
drugi	2 1
4. — prvi	X 1 2
drugi	1 2 X
5. — prvi	X 2
drugi	2 X
6. — prvi	X 1
drugi	2 X

Danes igra za vas

Boris Simoneta

Boris Simoneta, vsestransko angažirani politični in športni delavec, je hkrati tudi eden naših najbolj zvestih dopisnikov. Danilo Nanut je prejšnji teden pravilno zadel deset rezultatov. Zgrešil je izida dveh drugoligaških tekem, hkrati pa ni predvidel poraza Udineseja v Avellinu

Ascoli - Inter	X 2
Lazio - Juventus	1 X 2
Milan - Catania	1
Napoli - Avellino	1
Pisa - Genoa	X
Sampdoria - Fiorentina	X 1
Torino - Roma	X 1
Udinese - Verona	1
Empoli - Arezzo	1
Palermo - Catanzaro	X
Pescara - Como	X 1
Rimini - Brescia	1
Spal - Bologna	1 X 2

Na atletskem pokalu Cadelli v Trstu

Zadovoljiv nastop dečkov in deklic

V torek je bilo v Trstu še eno atletsko tekmovanje za mlajše atlete. Dečki in deklice so se pomerili v tekmo vanju za pokal Cadelli, ki ga je organiziralo društvo S. Giacomo.

Na tej prireditvi so nastopili tudi nekateri tekmovalci slovenskih dru-

štev Adrie in Bora. Njihov nastop bi lahko ocenili kot pozitiven, saj so osvojili dve zmagi. Prvo si je priborila adrievka Katja Komar v metu kroglice, drugo pa borovka Martina Gherlani v teku na 1000 metrov.

Na društveni lestvici sta se dru-

štvi uvrstili takole: med dečki je bil Bor tretji, med deklicami pa je tretje mesto pripadlo Adrii, četrto pa Bori.

Naslednje tekmovanje bo že jutri v Trstu. Naraščalniki in naraščalnice se bodo pomerili na pokrajinskem tekmo vanju, mladinci in člani pa na deželnem.

IZIDI

DEČKI

80 m: 10. Kristjan Arena (Bor) 12"4; daljina: 11. Igor Stopar (Bor) 3.33 m;

DEKLICE

60 m: 12. T. Hrovatin (Bor) 11"3; 1000 m: 1. Martina Gherlani (Bor) 3'36"6, 4. Analiza Bavčar (Bor) 3'51"1; kroglica: 1. Katja Komar (Adria) 33.24 m, 2. Sandra Sumberaz (Adria) 31.86 m; daljina: 1. Poljanika Pavletič (Bor) 4.46 m, 3. Marisa Viller (Adria) 3.64 m, 7. Lara Milano (Adria) 3.30 m; štafeta 4X100 m: 3. Adria 1'03"5. (C. D.)

NASI PROIZVODI TRAJAJO DALJ CASA

PETROLCHIMICA ADRIATICA

F. MALE

Tekoča goriva za ogrevanje

Pogonska goriva

Dodatki gorivom

Maziva

TRST - DOMJO 145 - TEL.: 817395 - 824400

SERVIZIO

TOTALCOMFORT

Naročnina: Mesečna 9.000 lir - celoletna 108.000 lir. - V SFRJ številka 6,00 din, naročnina za zasebne mesečno 100,00, letno 1000,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 140,00 letno 1400,00 din.
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Gradišče 10/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 39.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih: povisek 20%. IVA 18%. Osmrtne, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

primorski dnevnik

30. septembra 1983

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD Stritto De Rubis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Po 44 letih je zmagala vest

TOKIO — Neki bivši častnik japonskih okupacijskih sil na južnem Kitajskem je te dni priznal zločin, ki ga je storil pred 44 leti in ki ga je kot huda mora spremljal vse do danes. Nekemu kronistu je razodel shrbljive podrobnosti zločina v upanju, da si bo s priznanjem razbremenil vest in olajšano zadihal.

Moža so leta 1939 zadržali, naj raziše Rumeno reko pred načrtovano japonsko ofenzivo, a so mu podatke ukradli kitajski partizani. Besen je krivdo pripisal prebivalstvu bližnje vasi, ki so jo Japonci nemudoma napadli in zažgali. Toda, maščevalnost ga je gnala še dlje in na piko je vzel revno kmečko družino s približno 40-letnim možem, njegovo materjo, mlado ženo in petmesečno hčerko. Za več dni so jih zaprli v samico v poslopju generalnega štaba, jih mučili in na koncu zverinsko ubili: tri odrasle so poklali z bajoneti, dojenčka pa je sam častnik iztrgal iz materinega naročja in mu pred očmi staršev z okovanim škornjem zdrobil lobanjo.

Prizor ga je spremljal vse do današnjih dni, čeprav neposredno po zločinu ni imel nobenega občutka krivde, saj pravi, da se je bal, da bo sam umorjen, če ne bo ubijal. Mora se je naselila vanj šele po koncu vojne in od takrat mu je postala vsakodnevni spremljevalec ter ga končno prisilila k priznanju.

Na Japonskem pustošil tajfun

TOKIO — Najmanj 16 mrtvih in 21 pogrešanih oseb je zahtevalo hudo neurje, ki se je preteklo noč zneslo nad južnim in srednjim delom Japonske. Tajfun in močni nalivi so povsem uničili 125 stanovanj, medtem ko jih je kar 36 tisoč poplavljenih.

V mestu Nishinomiya se reševalci še vedno mrzlično borijo s časom, da bi rešili osem delavcev, ki jih je zasul velik zemeljski plaz. Mestece Minikamo pa je skoraj v celoti poplavljen, potem ko je reka Kiso prestopila bregove. Razumljivo so posledice tajfuna in naliivov občutne na vseh področjih življenja, posebno pa na komunikacijskih in prometnih povezavah.

Na sliki (telefoto AP): prizor razaranja, ki ga je tajfun in močno deževje, ki mu je sledilo, pustilo na južnem japonskem otoku Shikoku.

Svetovne zaloge orožja ne naraščajo

LONDON — Letno poročilo o vojaškem ravnesju v svetu za leto 1983-1984, ki so ga prav danes predstavili v britanski prestolnici, se v svojih ključnih odločno razlikuje od prejšnjega, ki o tem vprašanju prevladuje v svetovnem javnem mnenju. Poročilo, ki ga je pripravil londonski Mednarodni inštitut za strateška raziskovanja (IISS) namreč razkriva, da vsaj v količinskem smislu danes v svetu nismo priča oboroževalni tekmi, temveč da se, nasprotno, vojaški arzenali zlagoma krčijo in praznijo. Za mnoge države so namreč vojaški izdatki v težavnih pogojih svetovne gospodarske krize hudo breme, tako da ostajajo na dosednji ravni, ali pa se v realnih vrednostih celo zmanjšujejo.

Ta tendenca pa ne velja za obe veliki in še za kakšno bogato arabsko deželo, kjer občutno prispevajo v vojaški proračun, a je tudi pri njih težko dokazati, da gre za širjenje vojaških arzenalov. Bolj verjetno je namreč, da gredo višji vojaški izdatki na račun kakovostne izboljšave orožja.

Po podatkih londonskega inštituta beležijo strateške sile ZDA, število

njihovih vektorjev in skupna megatonaza, splošen počasni padec, s posebno opaznim omejevanjem števila medcelinskih raket in bombnikov «B-52». Res je, da po drugi strani začnajo deževati nove podmornice z jedrskimi raketami «ohio», vendar bo po prepričanju sestavljalcev poročila treba še vrsto let, preden bo ves ameriški oborožitveni potencial začel znova rasti.

Za Sovjetsko zvezo pa poročilo sicer ne ugotavlja vidnih krčenj njenih

strateških sil, čeprav ni niti podatkov o njihovem naraščanju. Na področju jedrskih sil so Sovjeti zaključili nadomeščanje starih raket z novimi «SS-20», ki jih je manj in imajo manjšo megatonazo, a je naraslo število njihovih jedrskih konic. Sicer pa se v SZ sedaj preusmerjajo na raziskovanje in razvoj področja manevrskih raket zemlja-morje-zrak in premičnih medcelinskih raket ter novih letal z veliko avtonomijo za zračno obrambo.

V Italiji 670 tisoč praznih stanovanj

FIRENCE — V italijanskih velikih mestih je približno 670 tisoč praznih stanovanj, nekaj sto tisoč pa je tudi sodnih izgonov in prav toliko «užin», ki so se znašle v dramatični situaciji, ker ne dobijo stanovanja. Kako rešiti to vprašanje, ki postaja iz leta v leto bolj akutno in ki skoraj vsak dan polni strani italijanskih časopisov?

O tem problemu bodo razpravljali danes in jutri v Firencah upravitelji največjih italijanskih mest, v katerih je položaj še najbolj dramatičen. Florentinska občinska uprava, ki je srečanje organizirala, pa ima že predlog: z davčnimi instrumenti stimulirati lastnike praznih stanovanj, da jih oddajo v najem.

Prekupčevalci heroina aretirani v Londonu

LONDON — S preiskavo v osmih londonskih stanovanjih je britanska policija zaplenila za tri milijone funtov sterlingov (okoli sedem milijard lir) heroina. Preiskovalci, ki so aretirali 12 razpečevalcev, so bili tolpi na sledi že nekaj mesecev. Količina heroina (mamilo je bilo pakistanske proizvodnje), ki so jo zaplenili, je doslej največja, ki jo je britanska policija zaplenila v eni sami akciji.

S ponvijo iz Burgosa v Toulouse

PARIZ — Da bi podkrepil svoj kuharski sloves, je preplul 4.000 kilometrov s ponvo. Protagonist nenavadnega podviga je španski kuhar, ki je pred nekaj meseci pripravil ogromno, tri tone težko «paello» (tipična španska specialiteta).

Podvig pa Alfonzu Gonzalesu očitno ni prinesel dovolj reklame. Zato je možakar sedel v ponev (skoraj 4 metre široko in poldrugi meter globoko), v kateri je skuhal okusno «paello» ter se odpravil iz Burgosa v Toulouse, kamor je priplul včeraj.

Izsiljeval je 12-letnega sošolca

MILAN — Z grožnjo, da ga bo nabil, je 14-letni milanski fant izsilil dva najstletnemu sošolcu okoli 600.000 lir v enem letu. Primer izsiljevanja, ki je odraz emarginacije in podkulture nekaterih milanskih četrti, je bil odkrit, ko je oče izsiljevanega Danieleja ugotovil, da je deček izmikal iz blagajne po dvajset ali trideset tisoč lir na mesec. Sinu, ki se je znašel v hudi stiski, je sicer odpustil tatvino, sklenil pa je, da gre zadevi do dna. Tako je dal Danieleju dva označena desetisočaka, nato pa o zadevi obvestil ravnatelja in policijo. Mladi izsiljevalec, ki je nekajkrat ponavljal prvi razred obvezne srednje šole, je bil tako aretiran in zaprt v kaznilnico za mladoletnike.

Tehnologija in človek

ANCONA — Kako reagira znanost na probleme človeka in družbe? Kakšen je odnos posameznika pa tudi skupnosti do tehnološkega napredka? Napredek koristi človeku ali ga utesnjuje? O teh in še drugih dilemah, ki se postavljajo pred znanost in družbo je govor na skupščini italijanskega združenja za napredek znanosti, ki se je začela včeraj v Anconi z uvodnim poročilom vidnega znanstvenika Vincenza Cagliottija.

Cagliotti je v svojem uvodnem poročilu naglasil, da tehnološke inovacije ne smejo ostati samo tehnične v ozkem pomenu besede, pač pa morajo imeti kot osnovni cilj zadoščenje družbenih zahtev in potreb, še zlasti pa kvaliteto življenja. Prav to pa je eno najtežje rešljivih vprašanj,

saj je kakovost življenja včasih težko opredeljiva in izmerljiva.

Italijanski fizik je v nadaljevanju izhajal iz ugotovitve, da je tehnologija doživela izredno hitre, morda prehitre spremembe, sedaj pa krivulja teži k nekemu ravnovesju. V tem pa nastajajo problemi, saj vsak sistem stopi v krizo, ko preide iz faze rasti v fazo ravnovesja.

Morda še najbolj pa je bistvo problema zadel tajnik združenja Capasso, ko je ugotovil, da danes nekatere nove tehnologije utesnjujejo človeka, včasih ogrožajo njegovo življenje in mu povzročajo občutek stiske. Ta odnos je treba spremeniti in doseči, da bo tehnika pomagala človeku živeti bolje.

Istra tudi letos privabila Avstrijce

DUNAJ — Kljub napovedim, da na Jadranu letos ne bo avstrijskih turistov, je konec koncev le prevladala «stara ljubezen» in objektivni razlogi, da se mso iznevrili jugoslovanski obali Jadrana. Letošnja «čete» bo seveda slabša od lanske, medtem pa polagajo precejšnje upanje v oktober. Če ne bo prišlo do nepredvidenega, je jugoslovanski turizem dosegel precej. V prvi vrsti je postavil temelje za boljši uspeh prihodnje leto. Povsem razumljivo bo treba pri tem še vložiti ogromno sredstev in napora. V akcijo bodo morali preiti prej kot doslej, saj je turistično tržišče postalo skrajno občutljivo na najmanjša nihanja in negotovosti. Vsekakor pa je bila po trditvah jugoslovanskih turističnih predstavnikov v Avstriji letošnja sezona «investicija, ki bo dala bodoče rezultate».

V jugoslovanskem turističnem predstavništvu na Dunaju so torej lahko zadovoljni. Začetek ni bil namreč nič kaj obetaven. Avstrijski tisk je Jugoslavijo slabo predstavil, o jugoslovanskih težavah so govorili na ves glas in pri potencialnih gostih ubijali vsako željo, da

bi se podali na Jadran. Kljub temu pa so pametnejši raje počakali. In na koncu se je izkazalo, da je bilo vse precej boljše kot so trdili. Bencina je bilo dovolj, oskrba na Jadranu je bila odlična, umolknilo so alarmantni glasovi in «avstrijski val» je nekje v juniju-juliju krenil proti Jadranu.

Sedaj seveda pričakujejo, da bo oktober do konca popravil letošnjo bilanco. Vsekakor pa so lahko Jugoslovani v sedanjih razmerah ostre konkurence kar zadovoljni.

Jugoslovanski turistični operaterji na Dunaju navajajo tudi, da je bilo letos manj pritožb kot druga leta. Na žalost pa so pritožbe ene in iste, ki se ponavljajo iz leta v leto: neprijaznost hotelskega in gostinskega osebja in dotrajanost turističnih objektov, ki jih nihče ne obnavlja.

Medtem ko so letos Avstrijci potovali vse do Japonske in Karibov, pa niso niti letos šli nižje od Kvarnerja. Zadar jim je bil najbolj južna točka. Ostali so torej v Istri, kamor so zahajali že njihovi pradedje.

Jack London:

Mehikanec

(8.)

riše: Radiša Milošević

